

10 år med forskning i børn og unges udvikling, læring og trivsel

PROGRAM

Torsdag den 25. januar 2024
Fuglesangs Allé 4

11:00 JUBILÆUMSTALER

Simon Calmar Andersen,
centerchef, TrygFondens
Børneforskningscenter,

Rie Odsbjerg Werner, adm.
direktør, TryghedsGruppen

Søren Hasselpflug, afdelingschef,
Analyse og Rådgivning, Børne- og
Undervisningsministeriet

11:45 FROKOST

12:30 MINITALKS OG NETWORKING

TrygFondens Børneforskningscenters
væsentligste forskningsbidrag de
seneste 10 år

14:30 TAK FOR I DAG

Hjemmelæringsmiljø

Etsprogede og tosprogede

Anders Højen
Erika Hoff
Dorthe Bleses
Philip S. Dale

INTRODUKTION

- Børns sprog og førskriftlige færdigheder er relateret til hjemmelæringsmiljø
- Også hos:
 1. Børn i børnehave?
 2. Børn der lærer to sprog?

METODE

- N = 5791 4-6 årige
- Sprogvurdering 3-6
- Hjemmelæring (antal bøger, læsning, snak om bogstaver, rime, synge...)
- Mixed-effects modeller

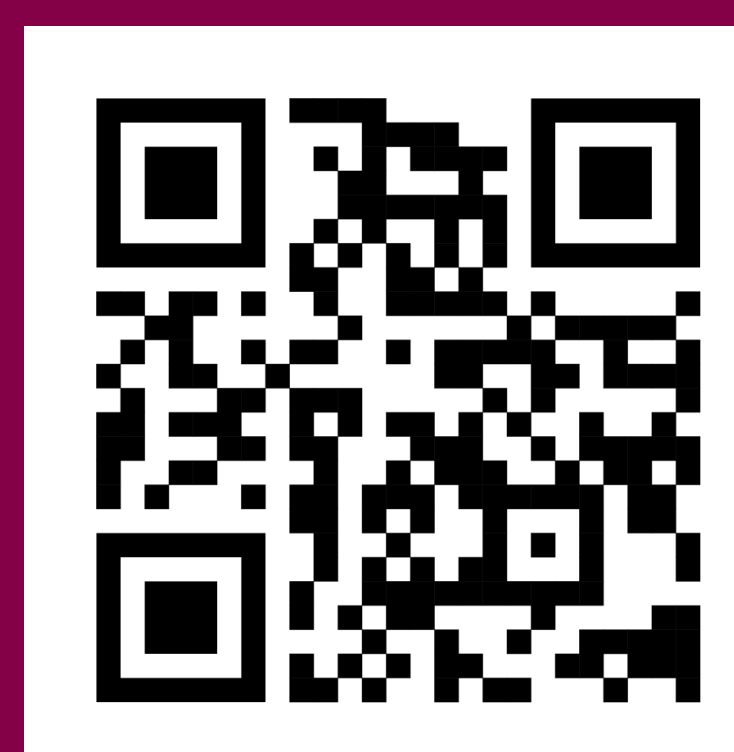
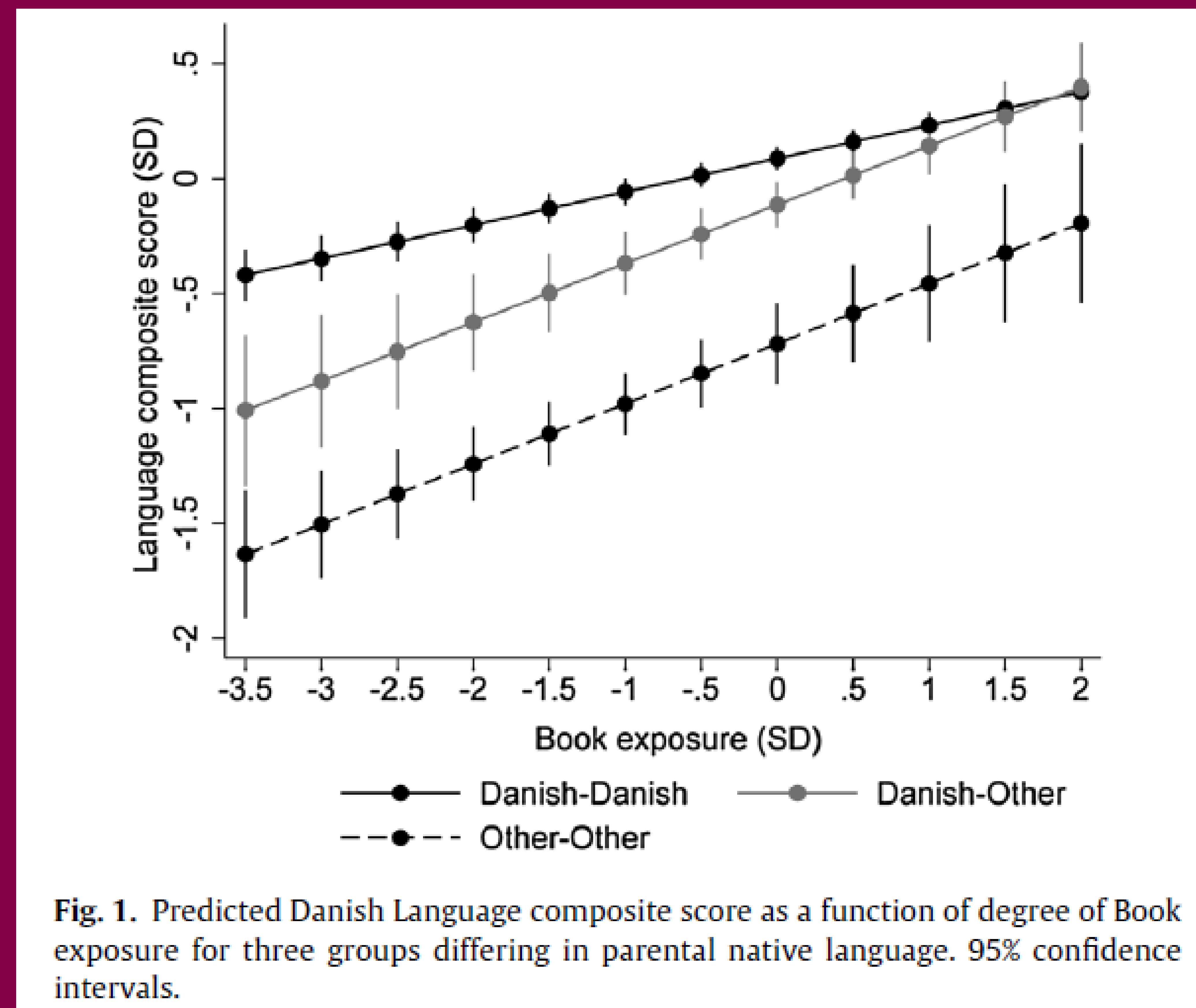
RESULTATER

- Godt hjemmelæringsmiljø stimulerer sprogudvikling og førskriftlige færdigheder
- Boglæsning endnu vigtigere for tosprogedes danskudvikling – beskyttende faktor

DISKUSSION

- Børnehave eliminerer ikke betydning af hjemmet
- Boglæsning mindsker forskellen mellem et- og tosprogedes dansk – uafhængigt af sproget
- Kan indsats i hjemmene reducere sociale skel?

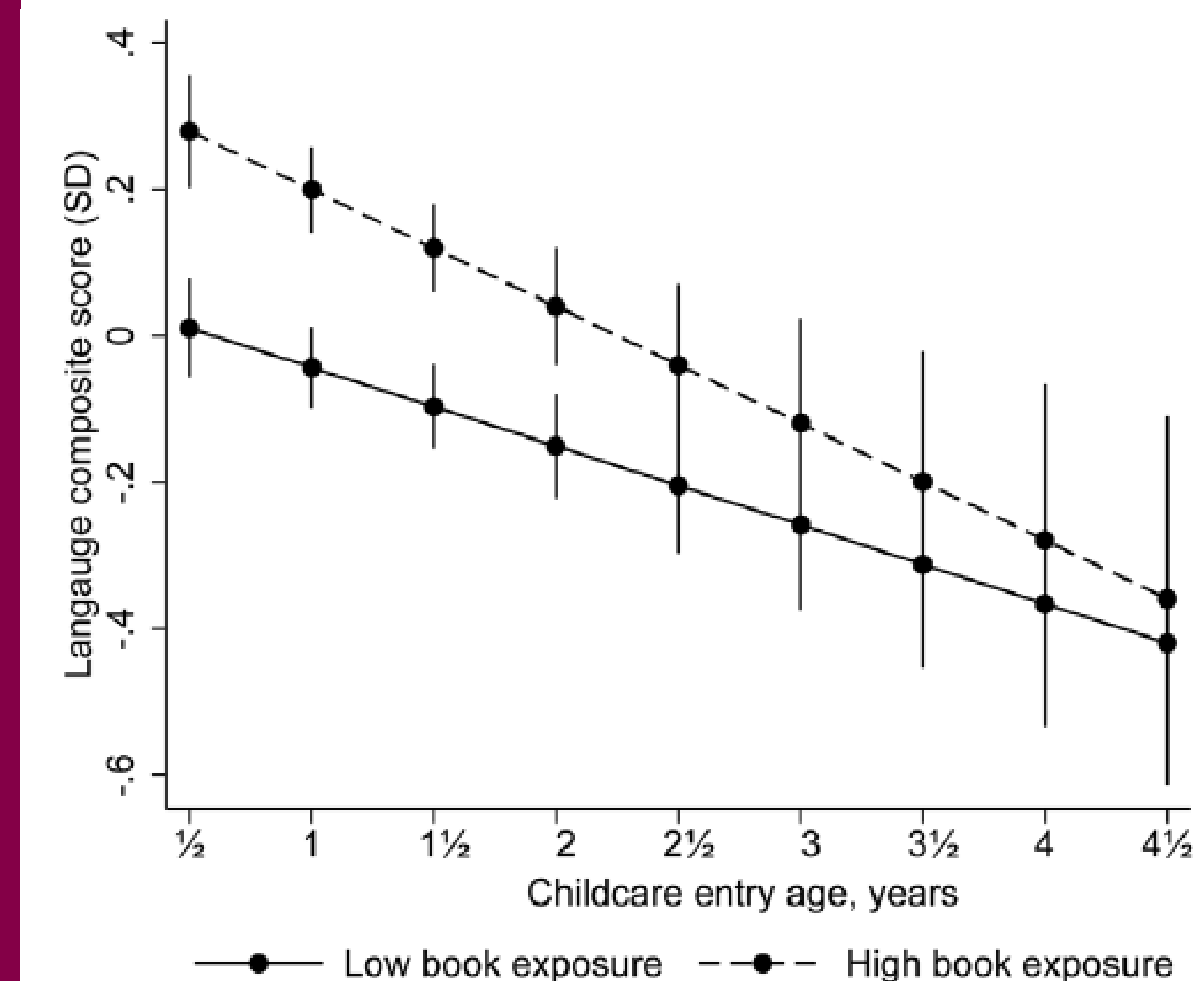
Boglæsning i hjemmet er vigtigt for sprogudvikling – især for tosprogede børn

Scan denne kode for at
downloade den
videnskabelige artikel

ØVRIGE RESULTATER

- Tidligt i dagtilbud = bedre sprogudvikling
- Men effekt stærkest for børn med *godt* hjemmelæringsmiljø!
- *Tolkning:* Velfungerende børn får mest ud af dagtilbud

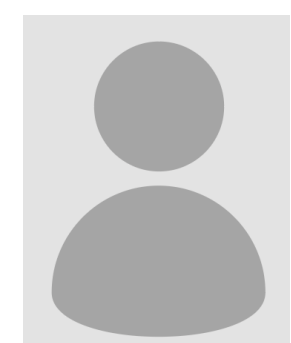

- Bogligt hjemmelæringsmiljø var 1,25 std.afv. dårligere hos børn med to udenlandske forældre
- Sprog og før-skriftlige færdigheder hos børn med to udenlandske forældre var ikke relateret til forældrenes danskkompetencer eller brug af dansk i hjemmet, når der blev kontrolleret for hjemmelæringsmiljø
- *Tolkning:* Et godt hjemmelæringsmiljø er afgørende – ikke hvilket sprog der tales

Modersmålsundervisning

Effekter af
modersmålsundervisning

Simon Calmar Andersen
Thorbjørn Sejr Guul
Maria Knoth Humlum

INTRODUKTION

- Modersmålsundervisning har været et omdiskuteret emne i mange år
- Modersmålet som et aktiv
- Kan modersmålsundervisning hjælpe tosprogede elever med at klare sig bedre i skolen?

METODE

- N = 230
- Randomiseret kontrolleret forsøg (RCT)
- Indsats:
Modersmålsundervisning for elever i 1. klasse, 3 lektioner om ugen
- Regressionsanalyse

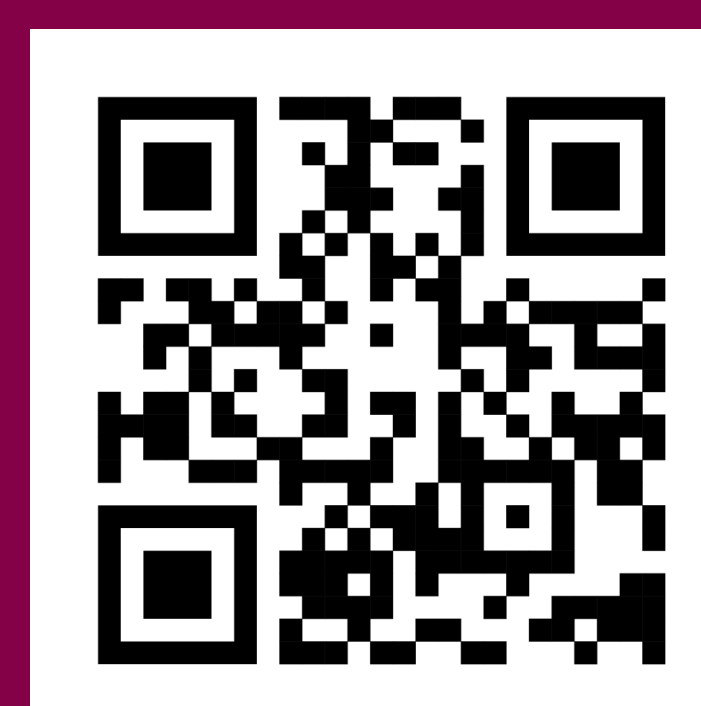
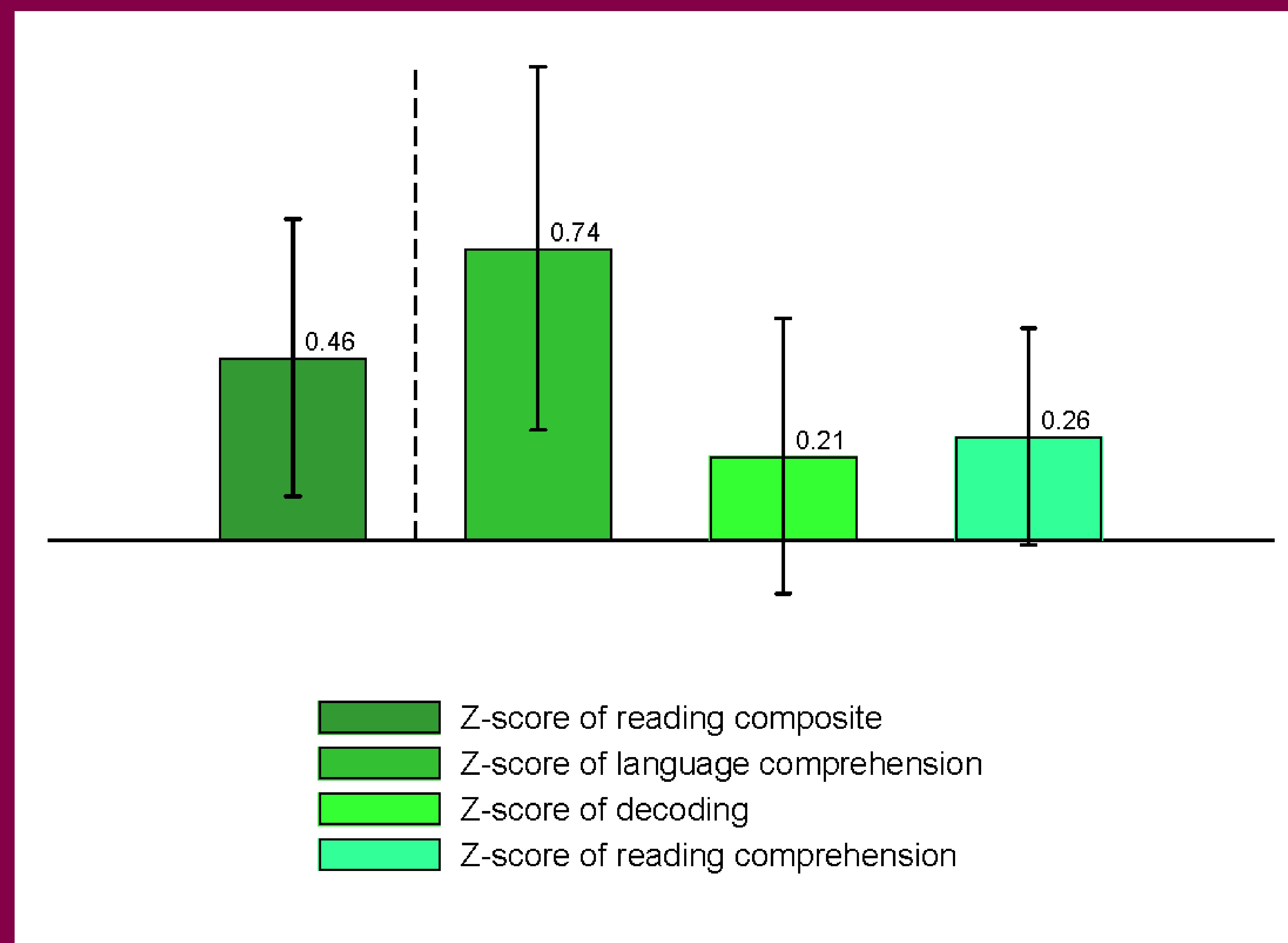
RESULTATER

- Forbedring af elevernes læsefærdigheder – målt ved den nationale test i læsning I 2. klasse
- Forbedring ift. elevernes adfærdsmæssige vanskeligheder, engagement og glæde ved at gå i skole

DISKUSSION

- Modersmålsundervisning kan være gavnligt for elever – og kan hjælpe eleverne med at blive bedre til dansk.

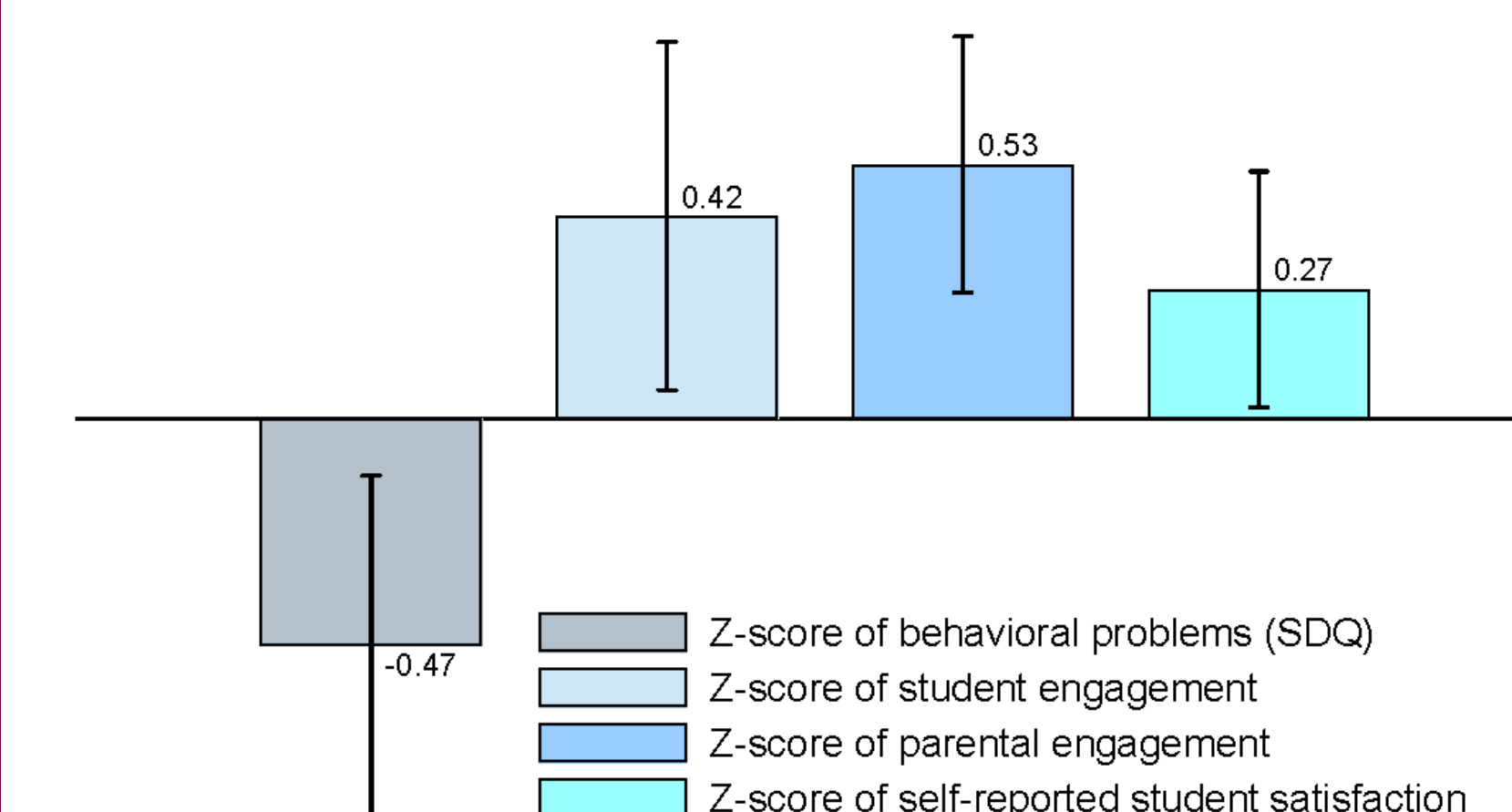
Positive effekter af modersmålsundervisning på læsning

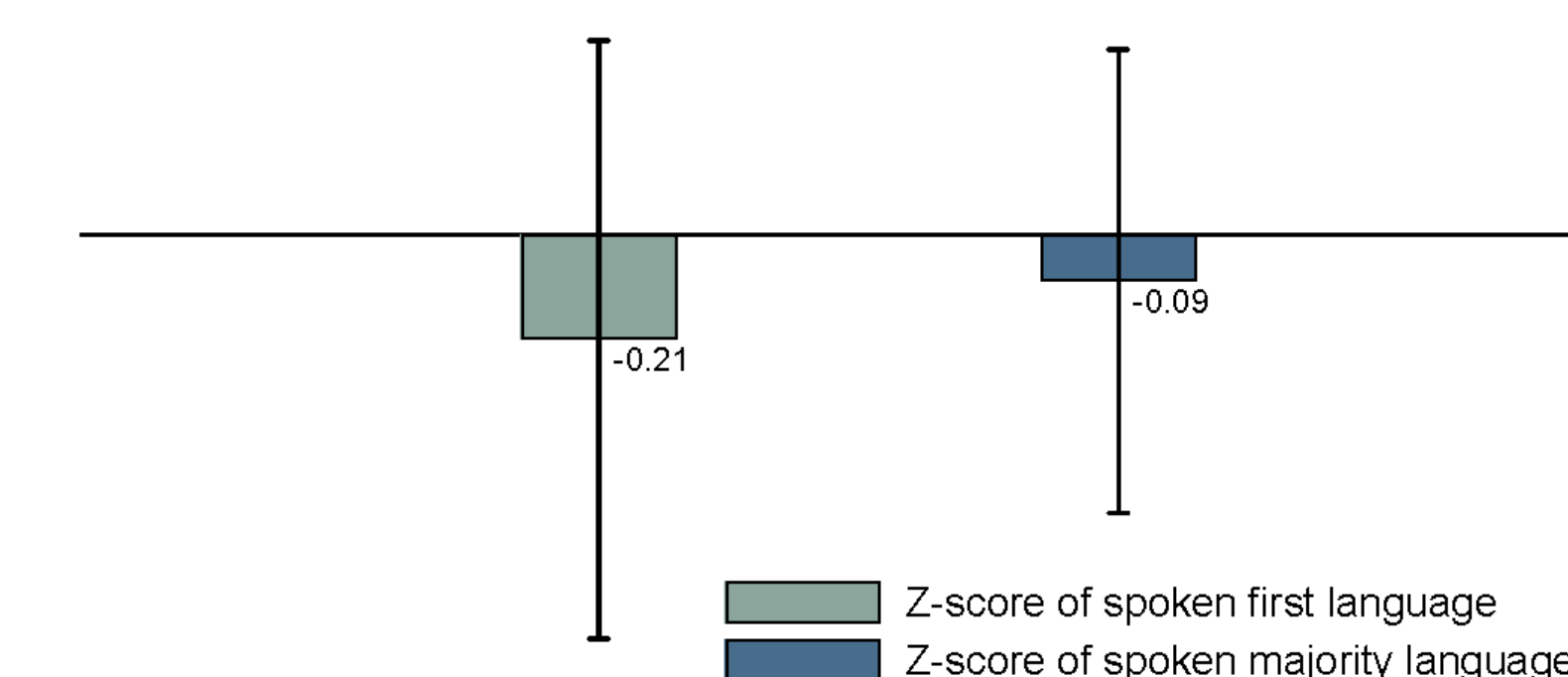
Scan denne kode for at
downloade den
videnskabelige artikel

FLERE RESULTATER

Effekter på adfærdsmæssige
vanskeligheder, engagement
og glæde ved at gå i skole

Effekter på sprogtest i
modersmål og dansk

MERE OM FORSØGET

- Folkeskoleelever i 1. klasse i skoleåret 2014/15
- Deltagere: 52 elevgrupper, 34 skoler, 17 kommuner
- Indsats fokuserede på fire faktorer, der er centrale for en aktivbaseret tilgang til modersmålsundervisning
 - 1) Integration af sprog og kultur
 - 2) Forældreinvolvering
 - 3) Iboende motivation
 - 4) Modersmålsundervisere som fortalere
- Skoler inddeles i grupper ("strata") ved hjælp af *optimal non-bipartite matching* og randomiseres til indsats- og kontrolgruppe
- Finansieret af Ministeriet for Børn og Undervisning

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

Ungdomskriminalitet

Effekt af opvækst i et område med mange kriminelle?

Anna Piil Damm
Christian Dustmann

INTRODUKTION

- Et gammelt spørgsmål blandt både policy-makers og samfundsforskere
- Unikt datamateriale: Kvasi-eksperiment: børn af flygtninge, som blev *boligplaceret* af Dansk Flygtningehjælp inden 15-års alderen
- Unikt mål for kriminalitet i området: Ikke lovbrud, men lovbyggere

METODE

- N = 4425
- Administrative registre
- OLS regressioner betinget på: individets baggrund, indvandringsår, oprindelsesland, kommune, befolkningsstørrelse, andel indvandrere, andel relativt fattige, skoleressourcer og politi

RESULTATER

- Hvis andelen af ungdomskriminelle i en kommune stiger med 1 procentpoint, vil flygtningedrenge sandsynlighed for at blive dømt for kriminalitet stige med 7-13 pct.

DISKUSSION

- Støtte til områdebaserede indsatser, fx fleksibel udlejning i udsatte boligområder og boligsociale indsatser?

Kriminel adfærd smitter: Indvandrerdrengene bliver mere kriminelle af at vokse op i en kommune med mange unge kriminelle

TABLE 6—EFFECT OF A STANDARD DEVIATION INCREASE IN DIFFERENT CRIME MEASURES IN THE MUNICIPALITY OF ASSIGNMENT ON THE CONVICTION PROBABILITY: MEN

	Convicted in 15–21 age range	
	(1)	(2)
<i>Panel A</i>		
Youth crime conviction rate	0.023* (0.012)	0.043** (0.022)
<i>Panel B</i>		
Youth violent crime conviction rate	0.034*** (0.011)	0.045*** (0.014)
<i>Panel C</i>		
Number of reported crimes per capita	0.011 (0.016)	–0.002 (0.021)
<i>Panel D</i>		
Number of reported violent crimes per 10,000 inhabitants	0.027* (0.014)	–0.000 (0.018)
<i>Controls</i>		
As in Specification (4), Table 3	Yes	Yes
Municipality of assignment FE	No	Yes
Observations	4,425	

Notes: Robust standard errors clustered by the municipality of assignment (204 cells) are reported in parentheses. Administrative register information from Statistics Denmark for the balanced sample of refugee children (described in the notes to Table 1). Youth crime conviction rate (in percentages): 2.47 (0.70), overall crime conviction rate (in percentages): 0.95 (0.31), number of reported crimes per capita: 7.25 (3.17), number of reported violent crimes per 10,000 inhabitants: 17.16 (9.63), overall violent crime conviction rate (in percentages): 0.09 (0.03), youth violent crime conviction rate (in percentages): 0.29 (0.12).

***Significant at the 1 percent level.
**Significant at the 5 percent level.
*Significant at the 10 percent level.

SOCIAL INTERAKTION

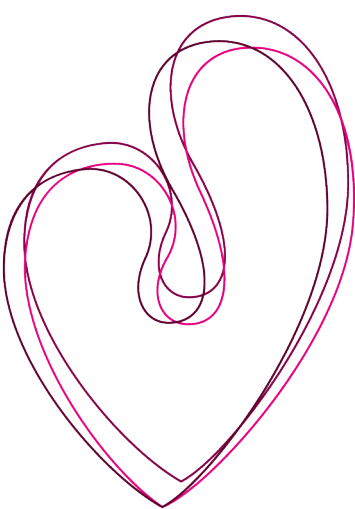
- Drengene bliver påvirket, uanset hvilken etnicitet lovbyggere har.
- Men vi ser en ekstra effekt, hvis lovbyggere kommer fra samme oprindelsesland.
- Ca. 25 pct. af førstegangsløvbyggere havde mindst én medsammenbyggere.
- Kun 34 pct. af de medsammenbyggere deler boligområde.
- Hele 75 pct. bor i samme kommune som deres medsammenbyggere.
- Mere politi på gaden reducerer antallet af domme blandt kriminelle.

VIRKNINGER PÅ LANG SIGT

- Vi har undersøgt, om de unge har fået en eller flere domme, da de var i alderen 15 til 21 år, og herefter hvordan deres arbejdsmarkedsstatus var som 23-25-årige.
- En dom hæmmer kun lidt i forhold til job (2 pct. point lavere jobsandsynlighed)
- En dom påvirker *ikke*, om den unge mand siden tager en erhvervskompetence-givende uddannelse.

Scan denne kode for at downloade den videnskabelige artikel

Sammenhæng mellem forældres opfattelse af mestring og adfærds- og følelsesmæssig udvikling hos 3-5-årige børn

F. Trecca¹, D. Bleses¹, A. Højen¹, & B. Laursen²

¹TrygFondens Børneforskningscenter
²Florida Atlantic University

INTRODUKTION

- Forældre med høj **forældre-mestringsevne (FM)** ser sig selv som kompetente og tror på egne evner til at påvirke deres barns adfærd positivt
- FM påvirker skolebørns udvikling via understøttende forældreadfærd
- Lignende mediationsmodeller er ikke blevet undersøgt hos førskolebørn

METODE

- N = 1455 forældre til 3-5-årige børn
- Forældrespørgeskema om FM, understøttende forældreadfærd og børns adfærds-mæssige udvikling
- Mediationsanalyse

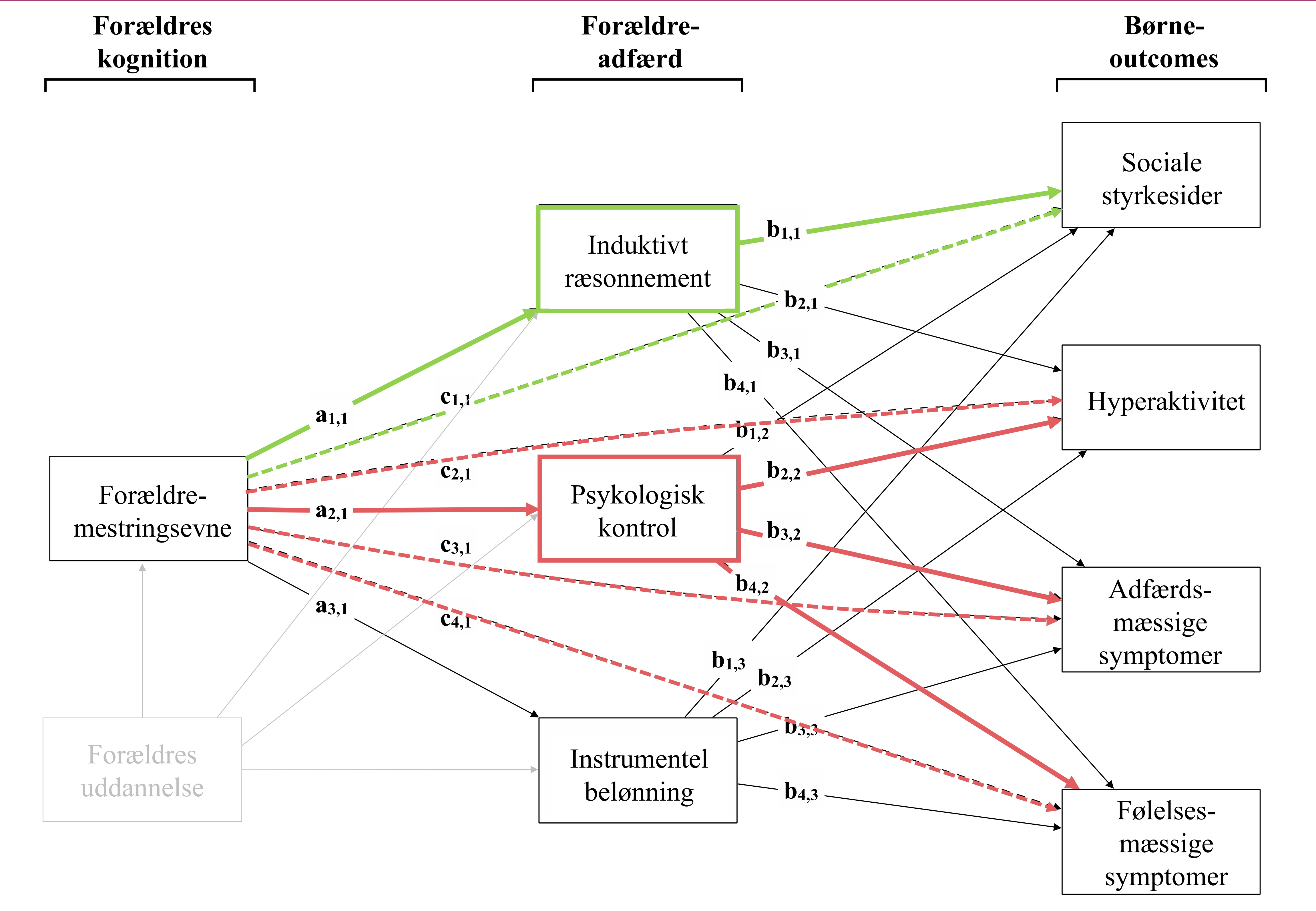
RESULTATER

- Induktivt ræsonnement medierede delvist den positive forbindelse mellem FM og børns sociale styrkesider
- Psykologisk kontrol medierede delvist den negative forbindelse mellem FM og børns adfærds- og følelsesmæssige symptomer

DISKUSSION

- Resultaterne understøtter den generelle model: **forældres kognition → forældreadfærd → børneoutcomes**
- Vores studie generaliserer eksisterende resultater til også at gælde yngre børn

Forældrenes opfattelse af egen mestringsevne påvirker børns adfærds-mæssige udvikling gennem understøttende forældreadfærd

Scan denne kode for at downloade den videnskabelige artikel

Oversigt over forsøgsdeltagere

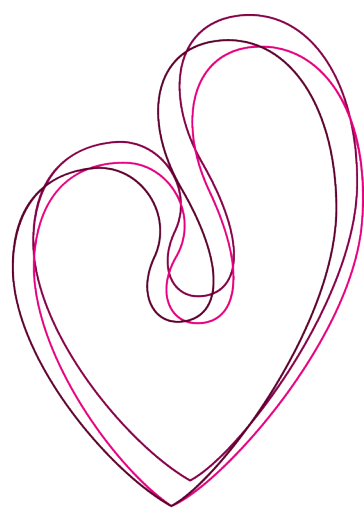
	Mødre		Fædre	
	N	M (SD)/%	N	M (SD)/%
Forældrekarakteristika				
Køn (% kvinder)	1,109	37.2 (4.4)	346	39.2 (5.3)
Alder	1,109	76.7%	346	23.3%
Uddannelse				
Grundskole	17	1.5%	11	3.2%
Gymnasial/Erhvervsudd.	145	13.1%	69	19.9%
Kort videregående eller over	947	85.4%	266	76.9%
Beskæftigelse				
I beskæftigelse	925	83.4%	323	93.4%
Ledige	59	5.3 %	6	1.7%
Studerende/Andet	125	11.3%	17	4.9%
Familietype				
En forælder	1,004	90.5%	323	93.3%
To forældre	105	9.5%	23	6.7%
Børnekarakteristika				
Alder	1,109	4.2 (0.4)	346	4.2 (0.4)
Køn (% piger)	537	48.4%	176	50.9%

Oversigt over mål

Construct	Instrument	Nr. items
Prædiktor		
Forældres mestringsevne	Parenting Sense of Competence (Gibaud-Wallston & Wandersman, 1978)	17
Mediatorer		
Induktivt ræsonnement	Parenting Styles and Dimensions Questionnaire (Robinson et al., 1995)	4
Psykologisk kontrol	Psychological Control scale (Casas et al., 2006; drawn from Barber, 1996)	12
Instrumentel belønning	Alabama Parenting Questionnaire—Preschool Revision (Clerkin et al., 2007)	4
Outcomes		
Barnets styrker og svagheder	Strengths and Difficulties Questionnaire-Parents (Niclasen et al., 2012)	20
Covariater		
Kvaliteten af hjemme(lærings)miljøet	Quality of home environment (Højen et al., 2020)	11
Forældres velbefindende	Beck Depression Inventory (BDI-II) (Beck et al., 1996)	12
Forældres højest afsluttede uddannelse	Background questionnaire	

Oversigt over robusthed robusthedsanalyser

Model	Resultater
Mediationsmodel uden covariater	(Samme som i hovedanalysen)
Mediationsmodel med forældres alder som covariate til HFM og forældreadfærd	(Samme som i hovedanalysen)
Mediationsmodel med forældres velbefindende som covariate til HFT og forældreadfærd	Ingen medierende effekt af induktivt ræsonnement
Mediationsmodel med kvaliteten af hjemme(lærings)miljøet som covariate til HFT og forældreadfærd	Ingen medierende effekt af induktivt ræsonnement
Subgruppeanalyse ift. barnets køn	Større effektestimater for psykologisk kontrol → hyperaktivitet og psykologisk kontrol → adfærds-mæssige symptomer for piger
Subgruppeanalyse ift. forælderens køn	Større effektestimater for psykologisk kontrol → hyperaktivitet for mødre
Subgruppeanalyse ift. familietype (en forælder vs to forældre)	(Samme som i hovedanalysen)

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

Samspelet mellem arv og miljø

Genetisk ulighed, forældres investeringer og børns kognitive udvikling

Mikkel Aagaard Houmark
Victor Ronda
Michael Rosholm

INTRODUKTION

- Ulighed opstår ved fødslen
- Gener har væsentlig betydning for børns kognitive udvikling
- Men det samme har den tid, forældre "investerer" (fx i at læse med børnene)

METODE

- N = 4510 trioer (mor/far/barn) med genetisk information
- Børnenes kognitive udvikling modelleres fra 0-7 år
- Investeringer og genetiske forskelle som input

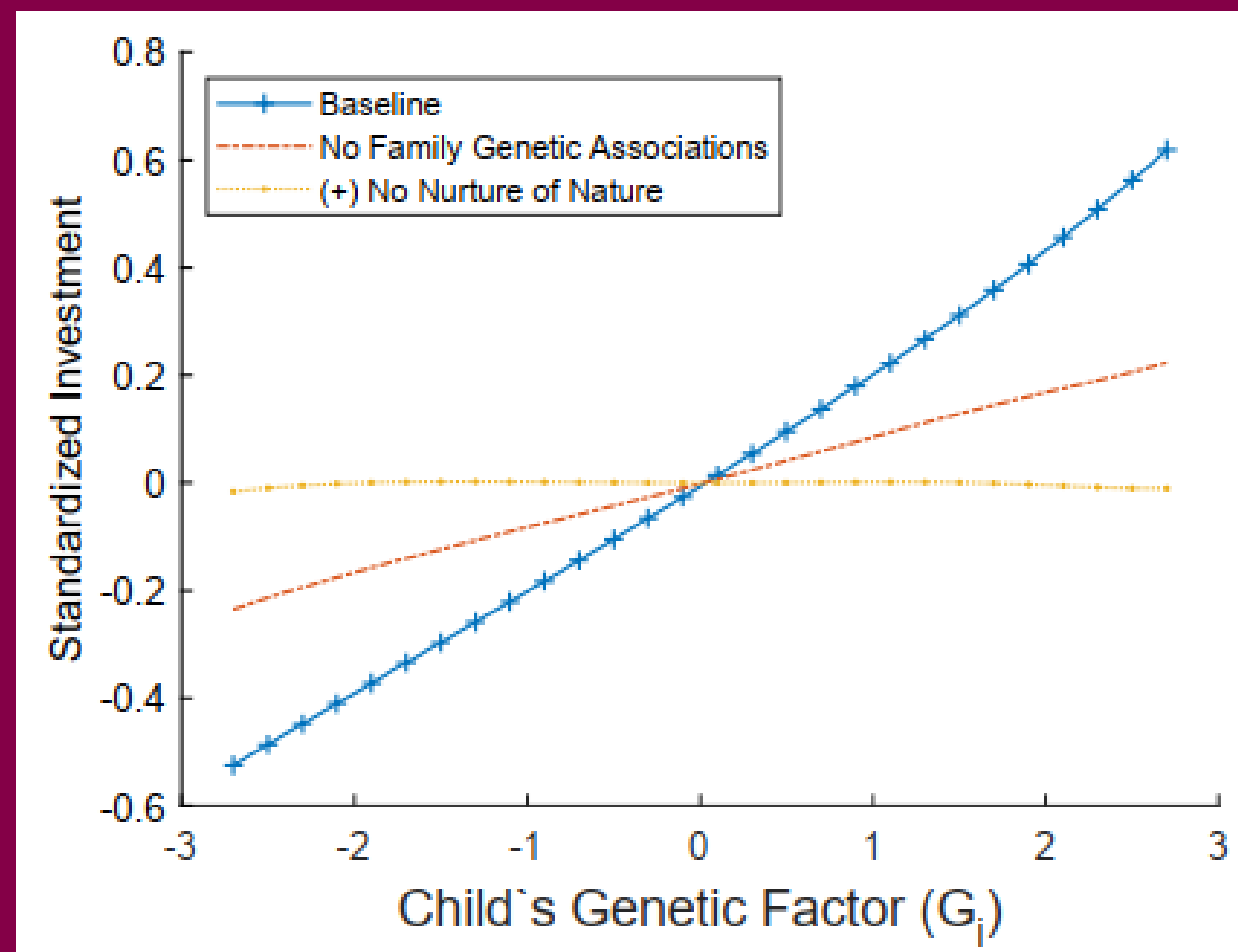
RESULTATER

- Gener påvirker kognitiv udvikling direkte og indirekte
- Forældre investerer mere i børn, som pga. deres gener i forvejen ville have udviklet sig hurtigere
- De genetiske effekter akkumulerer over tid

DISKUSSION

- Genetiske effekter er ikke uafhængige af miljøet
- Hvis forældre investerede mere ligeligt, ville den genetiske ulighed også falde!

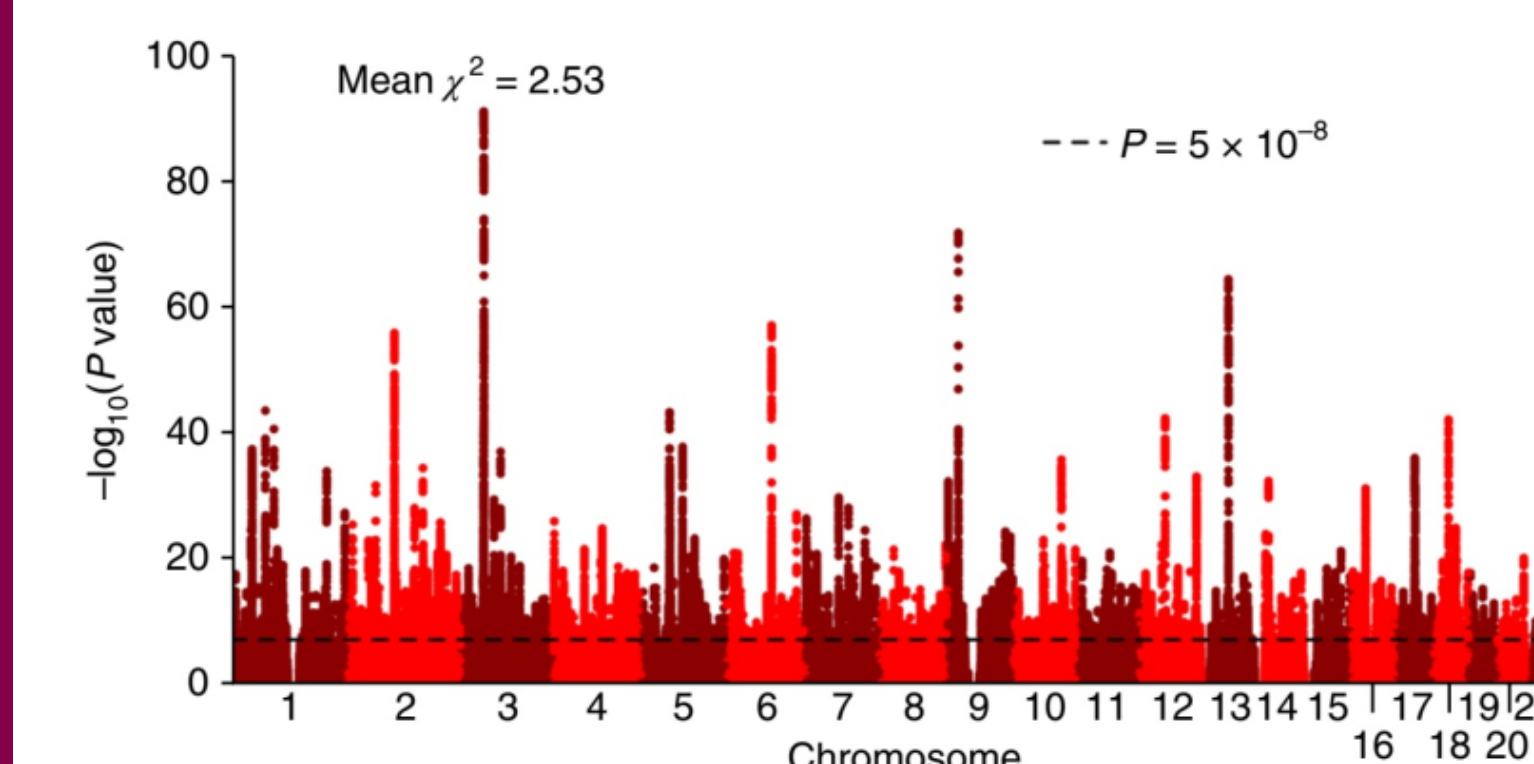
Kognitive evner er et produkt af både arv og miljø – forældres adfærd forstærker medfødte forskelle

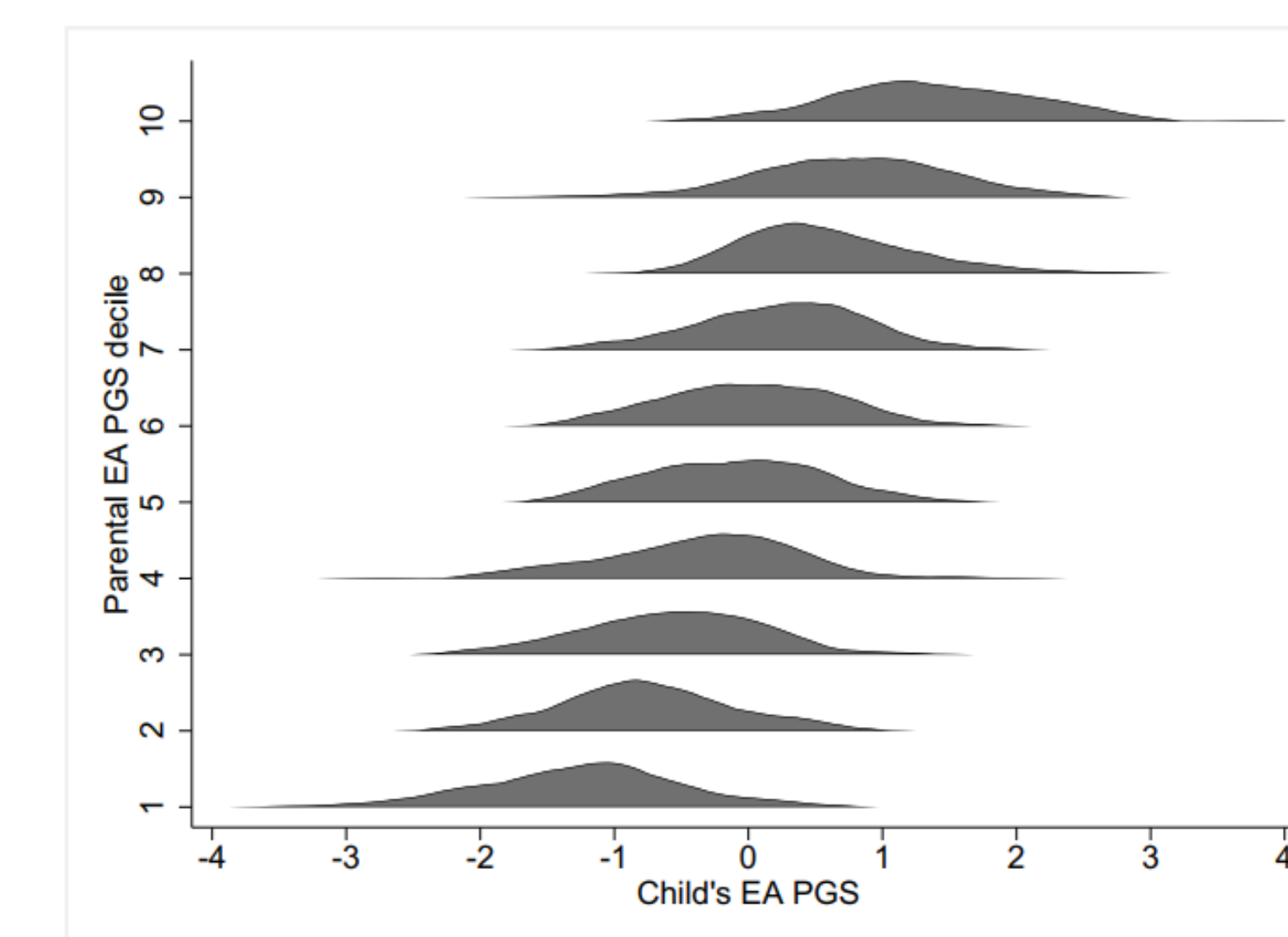
Scan denne kode for at downloade den videnskabelige artikel

Baggrund

- En *polygenic score* (PGS) er vores bedste forudsigelse af et outcome givet dit genom
- En EA PGS kan forklare 11-13% af variationen i uddannelseslængde

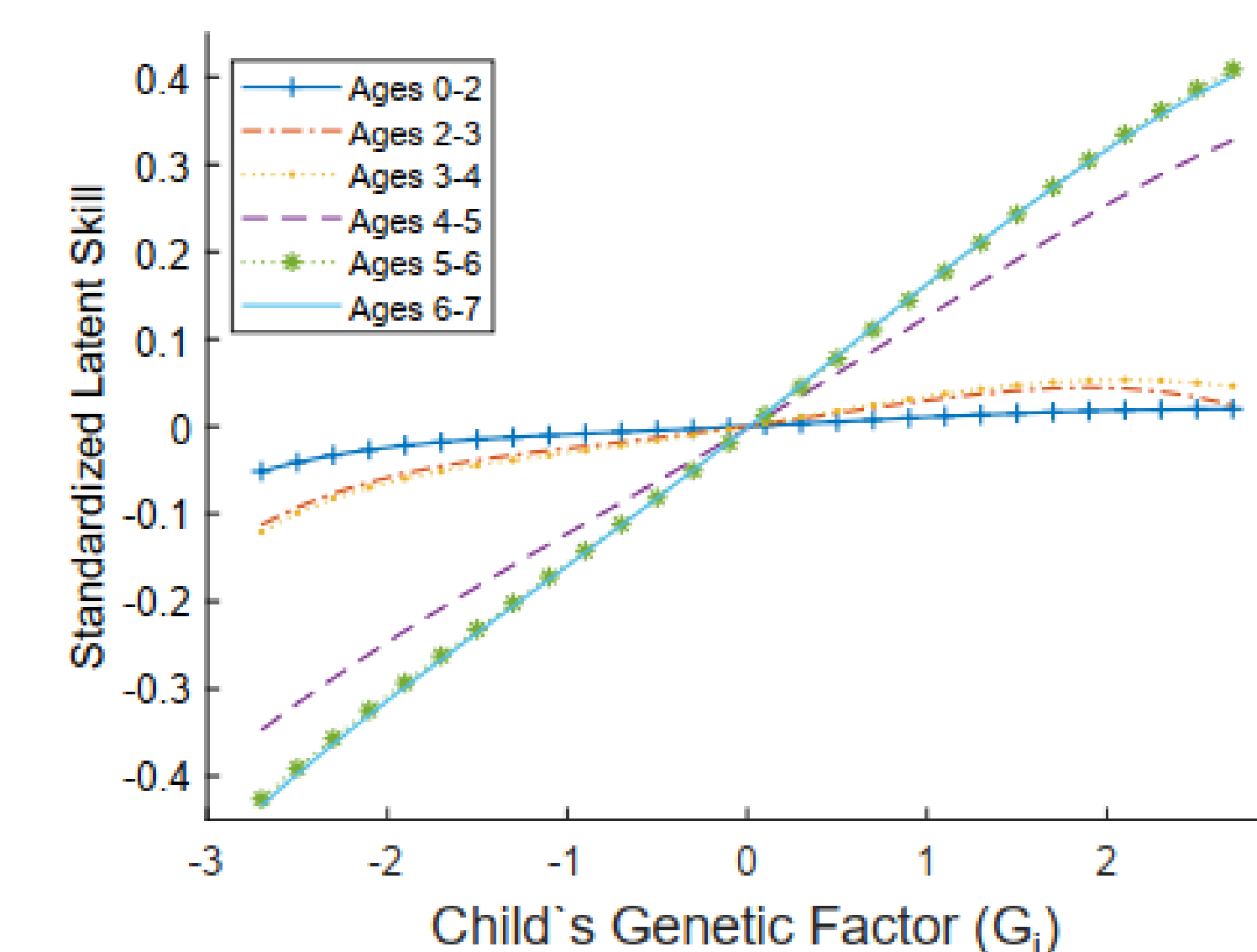

- Din PGS er en funktion af dine forældres PGS + tilfældig variation
- "Naturligt eksperiment" kan udnyttes til at estimere kausale effekter

Model

1. Direkte effekt: Børns PGS påvirker deres kognitive evner
2. Indirekte effekt af PGS på evner gennem investeringer
3. Forældres PGS også associeret med evner og investeringer

Effekterne af skolestartsalder på familien

Rasmus Landersø
Helena Skyt Nielsen
Marianne Simonsen

INTRODUKTION

- Børn, der er ældre, når de starter i skole, klarer sig bedre i skolen og udviser mindre risikoadfærd
- Bl.a. fordi de er mere modne, når de testes og i kritiske livsfaser (fx. overgange i uddannelses-systemet)
- Smitter dette af på resten af familien?

METODE

- Vi udnytter, at tilfældig variation i, om børn er født før/efter nytår, påvirker alder ved skolestart

DATA

- N = 132,000
- Børn født i december eller januar 1986/87-1999/2000
- Og deres biologiske forældre og ældre søskende

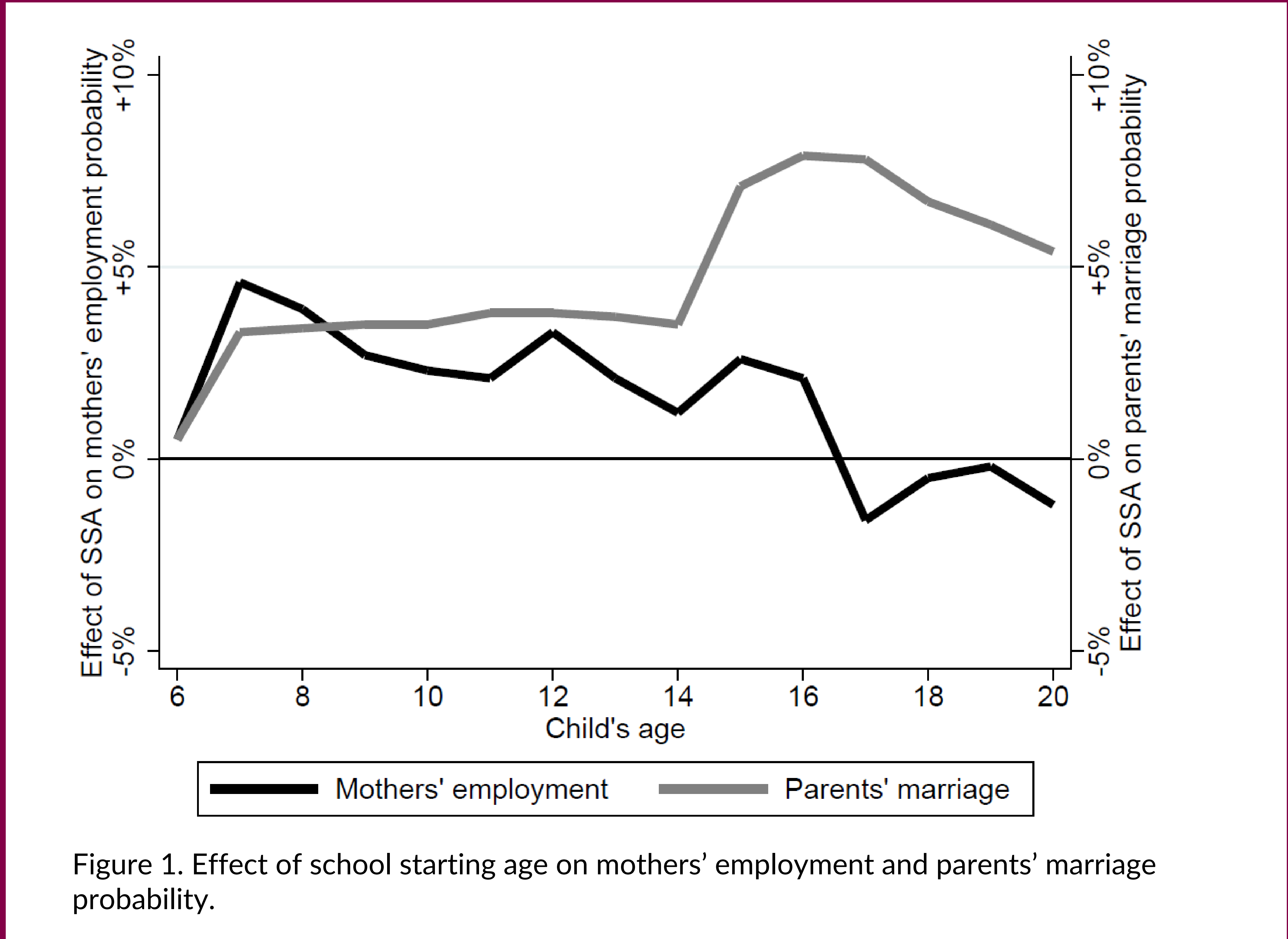
RESULTATER

- Når barnet er 7 år, er mor oftere beskæftiget
- Når barnet er 15-19 år, er forældrene oftere sammen
- 7-9 år ældre søskende klarer sig bedre i FSA (mat, retskrivning)

DISKUSSION

- Tyder på, at stress ved overgange i uddannelses-systemet påvirker hele familien

Stress ved skolestart påvirker familien: mors beskæftigelse, skilsmisse og søskendes skolegang

← ---

Scan denne kode for at downloade den videnskabelige artikel

Ekstramateriale

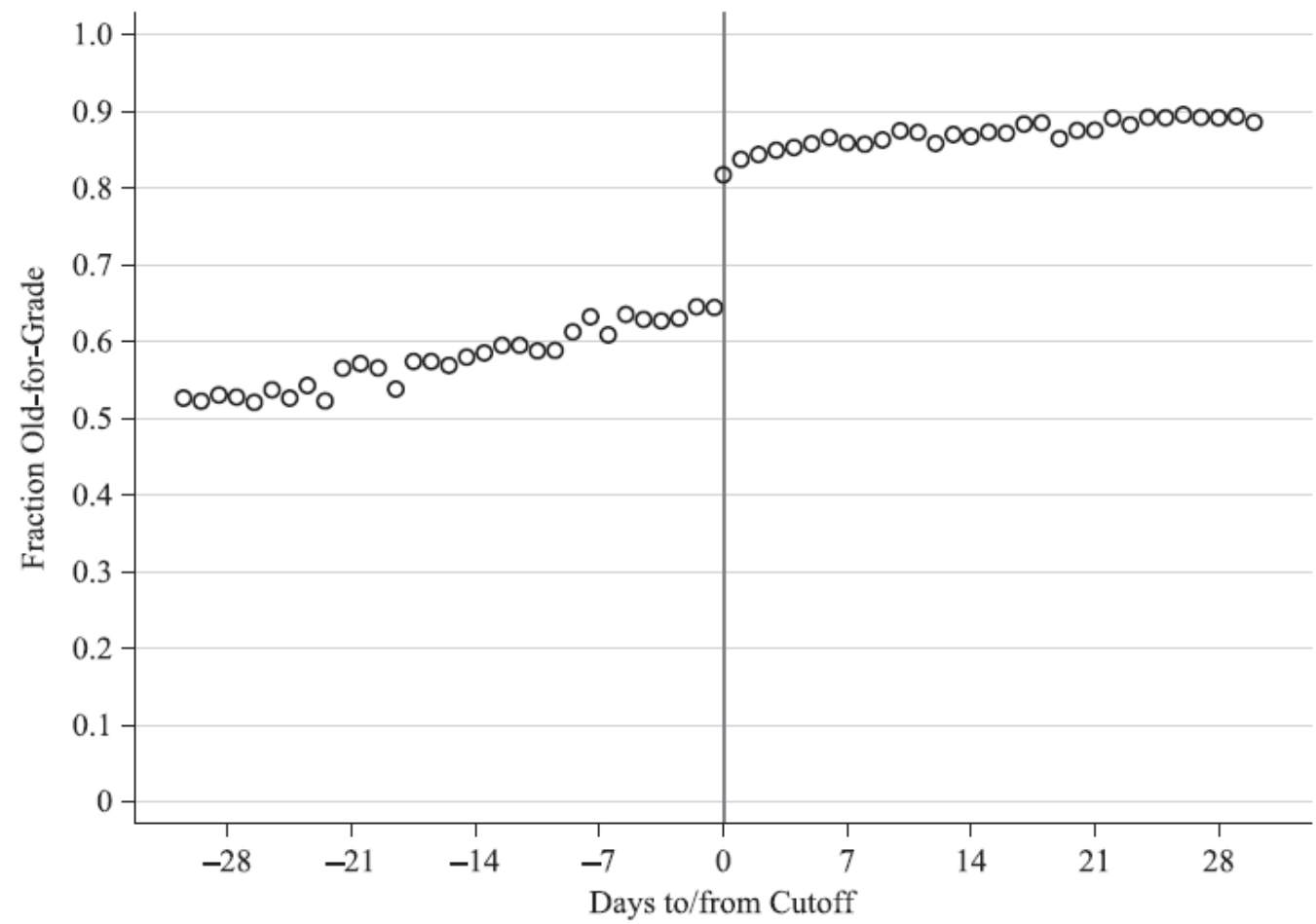

Figure 1
Fraction of Old-for-Grade by Date of Birth

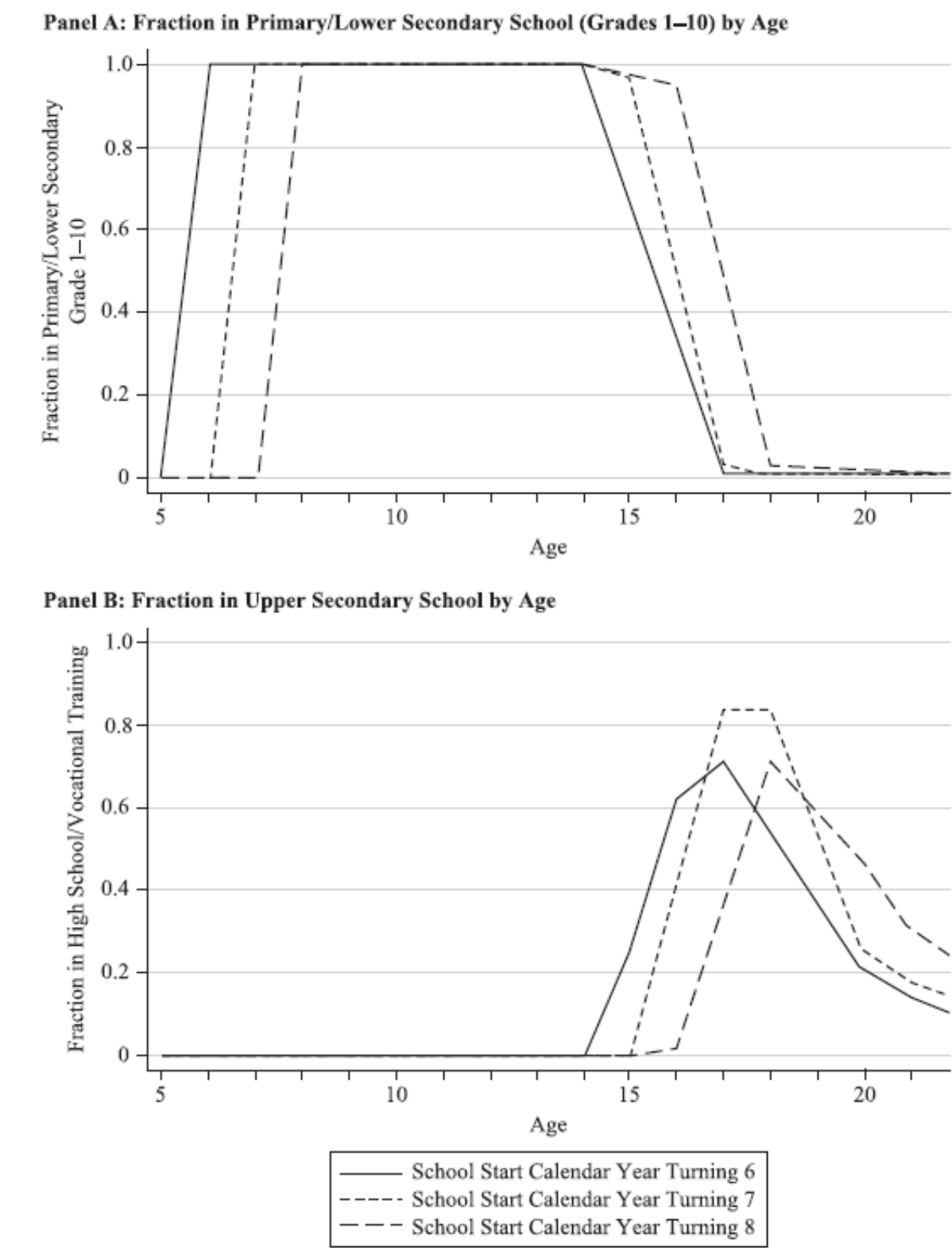

Figure 2
Enrollment into Education by SSA and Age

Table 3
Effects of Being Old-for-Grade on Older Siblings' Grades by Distance in Focal Child's and Sibling's Age

Age Difference	OLS	2SLS	2SLS	Observations
Math (SD)				
1-3 years	-0.107*** (0.012)	0.122 (0.104)	0.056 (0.100)	31,505
4-6 years	-0.128*** (0.019)	-0.032 (0.183)	-0.115 (0.174)	14,024
7-9 years	-0.132*** (0.034)	1.065** (0.392)	0.985** (0.355)	4,557
Danish essay (SD)				
1-3 years	-0.066*** (0.012)	0.134 (0.104)	0.116 (0.098)	31,505
4-6 years	-0.079*** (0.018)	0.096 (0.182)	0.003 (0.171)	14,024
7-9 years	-0.119*** (0.033)	0.037 (0.345)	0.101 (0.311)	4,557
Danish grammar (SD)				
1-3 years	-0.102*** (0.012)	0.106 (0.103)	0.079 (0.099)	31,505
4-6 years	-0.121*** (0.018)	0.279 (0.184)	0.189 (0.175)	14,024
7-9 years	-0.139*** (0.033)	0.768* (0.368)	0.763* (0.336)	4,557
Danish oral (SD)				
1-3 years	-0.081*** (0.012)	0.097 (0.103)	0.076 (0.099)	31,505
4-6 years	-0.101*** (0.019)	-0.043 (0.182)	-0.123 (0.174)	14,024
7-9 years	-0.105** (0.034)	-0.124 (0.342)	-0.070 (0.316)	4,557
Distance to cutoff	X	X	X	
Covariates	X		X	

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

Konsekvenser af at få børn som meget ung

-for forældre og børn

Eva Rye Johansen
Helena Skyt Nielsen
Mette Verner

UNGE MØDRE OG FÆDRE:

- Er der konsekvenser for unge mødre og fædre?
-For uddannelse, beskæftigelse og løn

METODE

- Def. af ung: max 20 år v. fødsel
- N: Unge mødre: 6.443
- N: Unge fædre: 2.056
- Søskende fixed effects

	Udd. lgd.	Videre- gående udd.	Beskæf- tigelse	Løn
Ung mor	-0,80***	-0,08***	-0,05***	-0,08**
Ung far	-0,57***	-0,06***	-0,01	-0,06

BØRN AF UNGE MØDRE:

- Har det betydning for børn at have en ung mor?
- For sundhed og skoleresultater

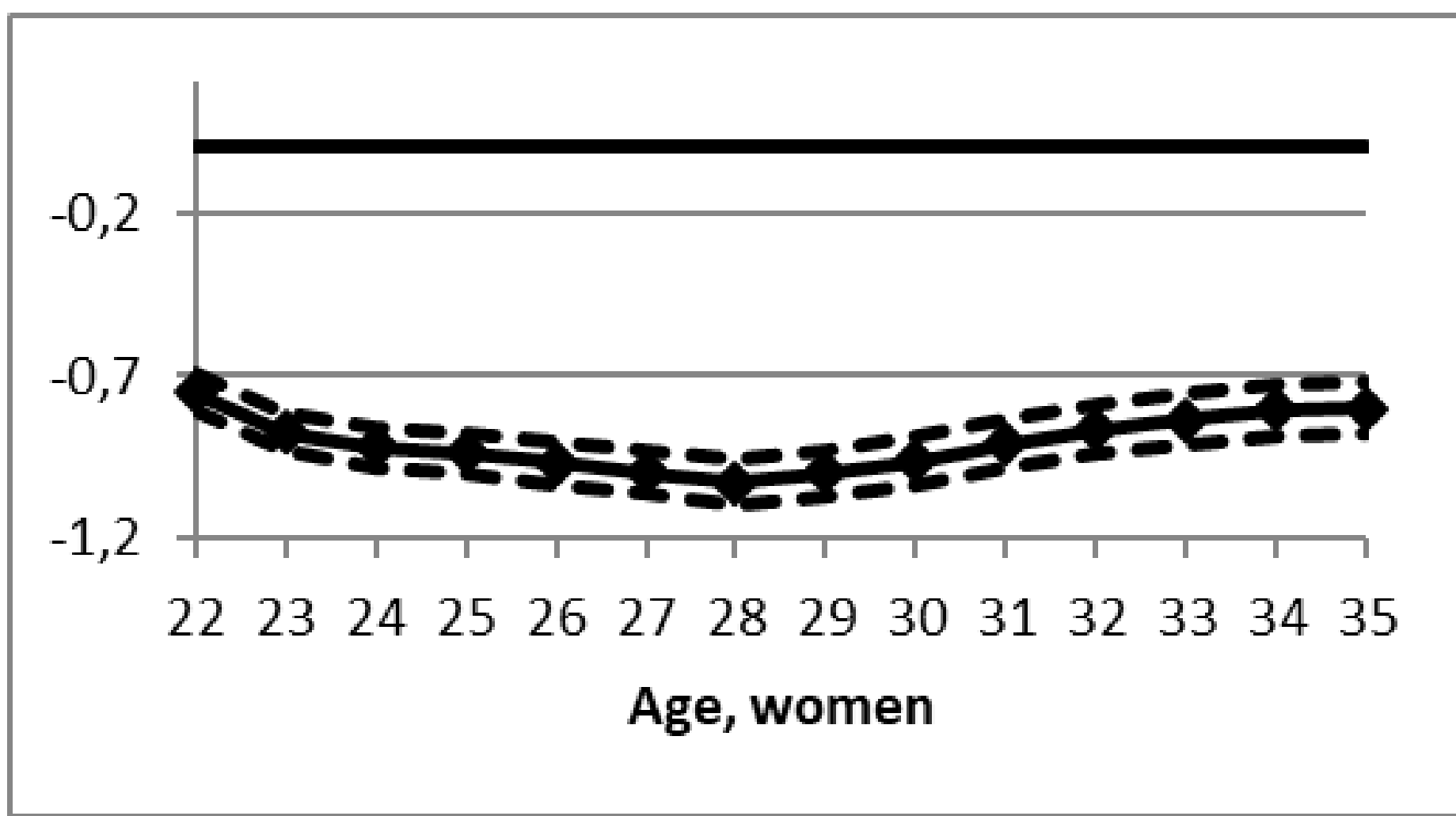
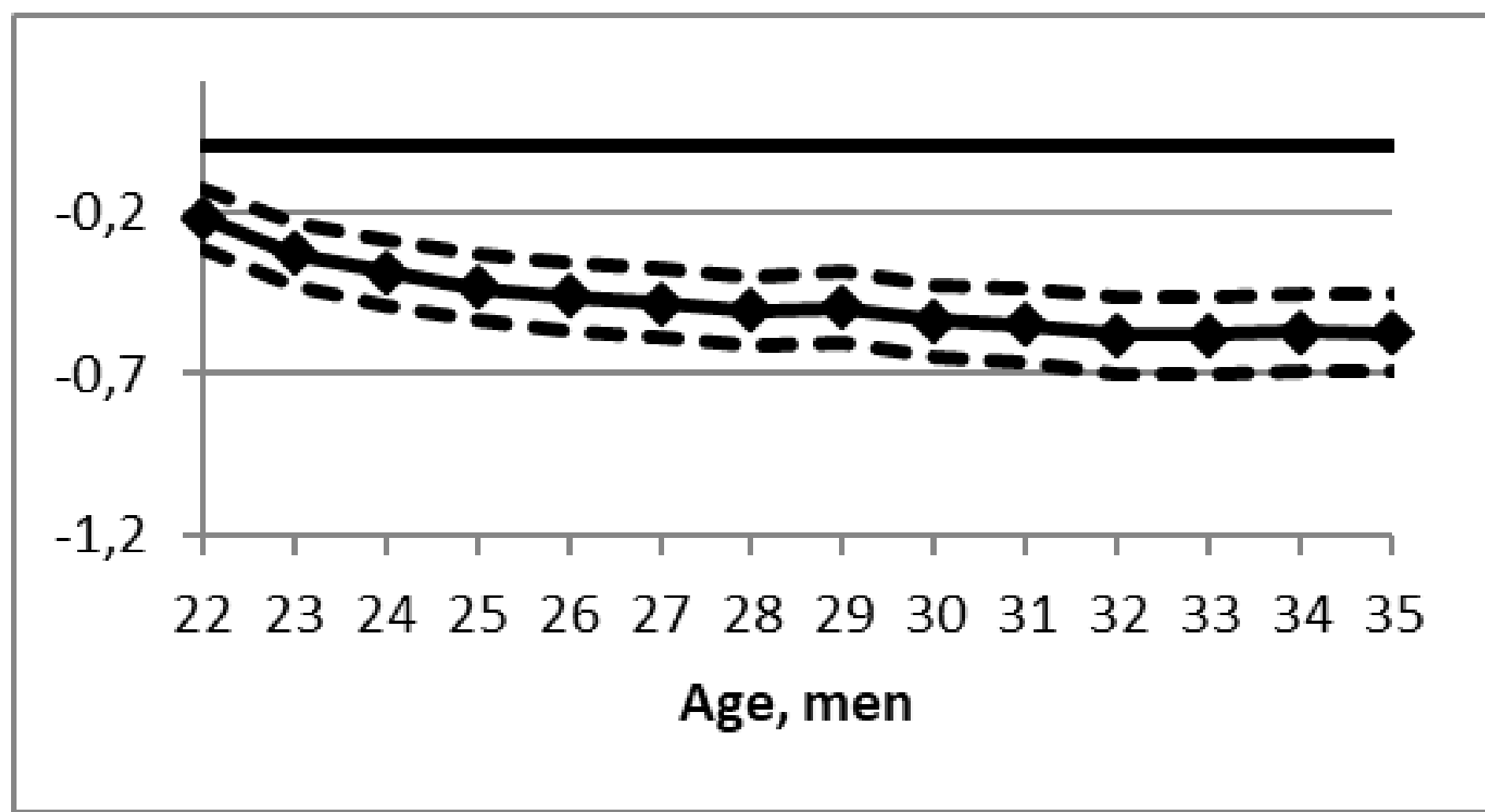
METODE

- N: Unge mødre: 14.655
- Fætter/kusine fixed effects
- Sammenligning af børn af kvinder, der oplever spontan abort som helt ung

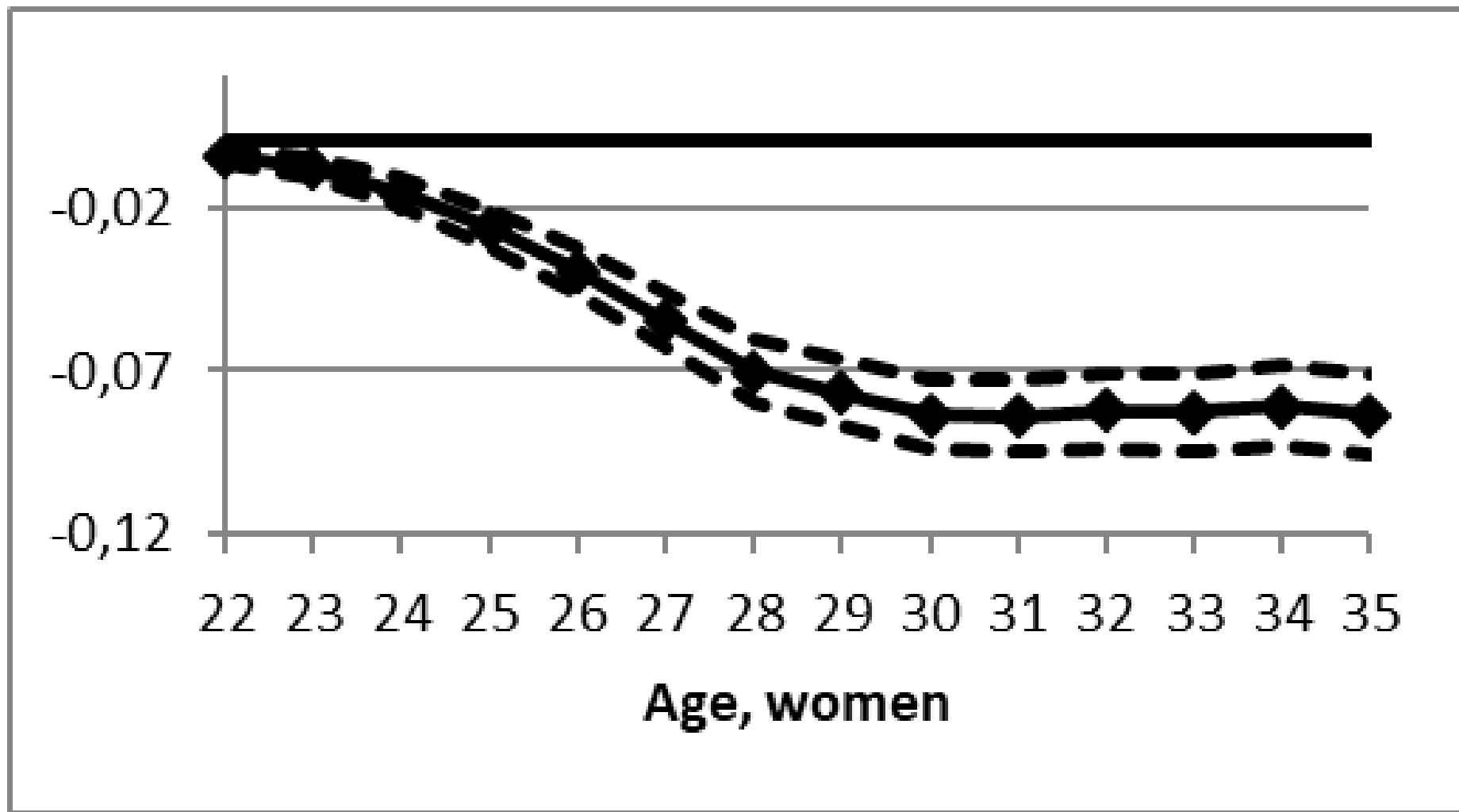
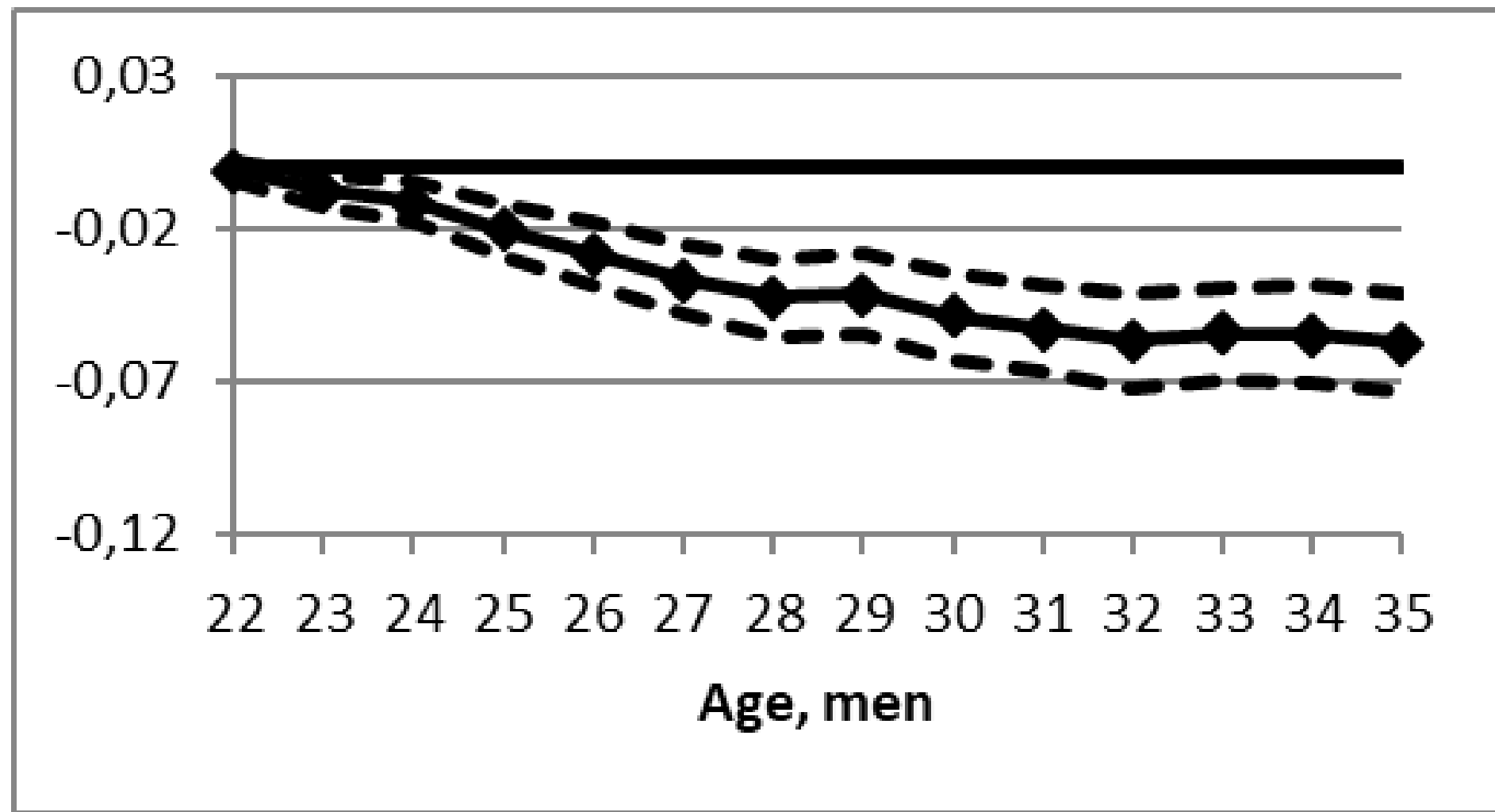
	Fød- sels- vægt	Ulykke 0-5 år	Læs- ning 2. kl.	Mat. 3. kl.
Fixed effect	-6,55	0,03*	-0,02	-0,09*
Spontan abort	12,60	-0,01	0,02	0,02

Det har konsekvenser at få børn som meget ung – både for kvinder og mænd

Uddannelseslængde (år)

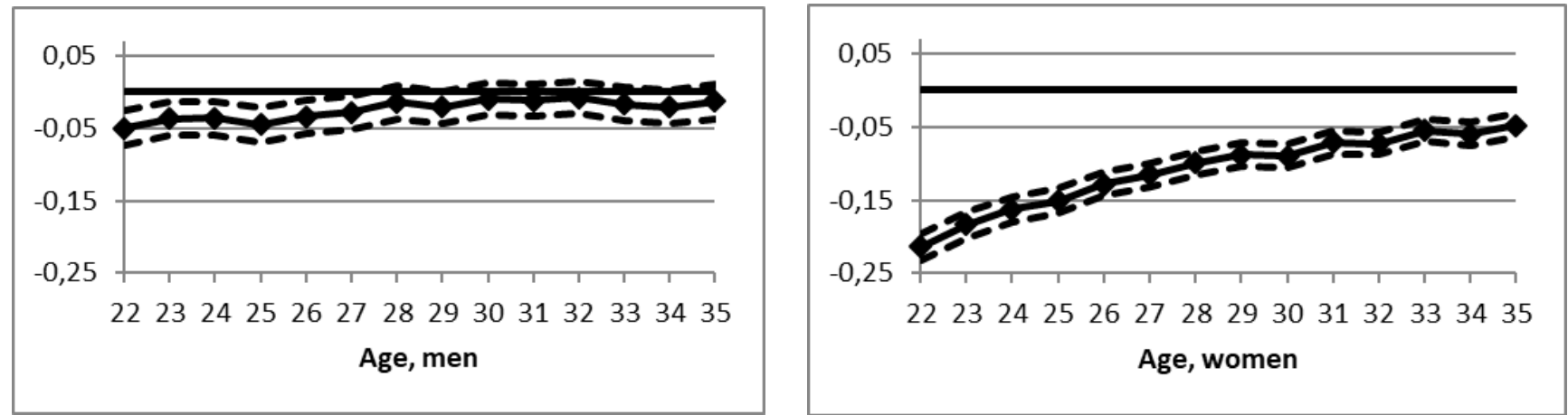

Videregående uddannelse (%-points)

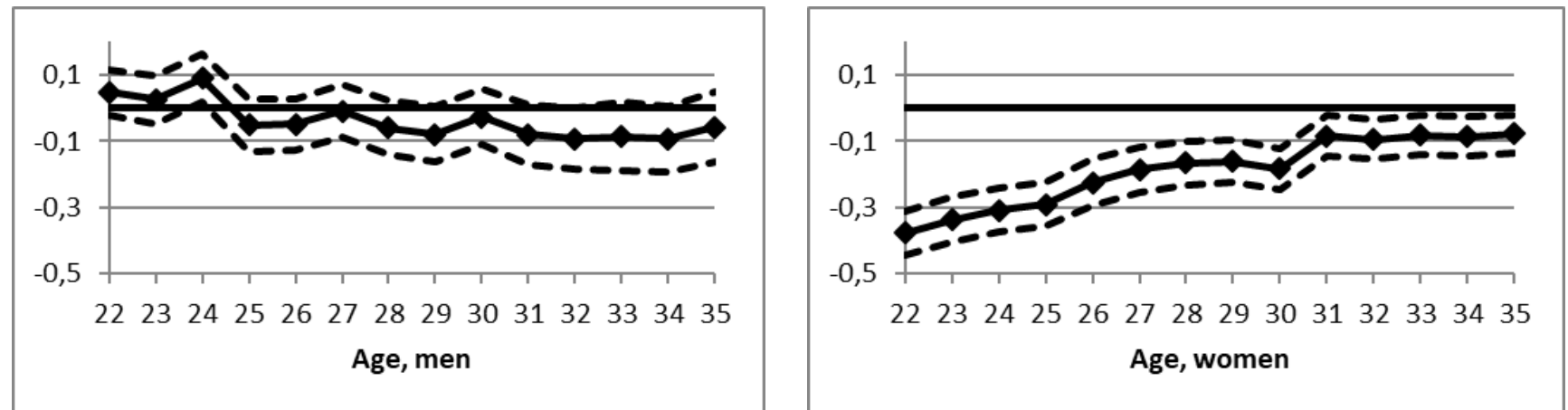

UNGE MØDRE OG FÆDRE

Resultater for beskæftigelse

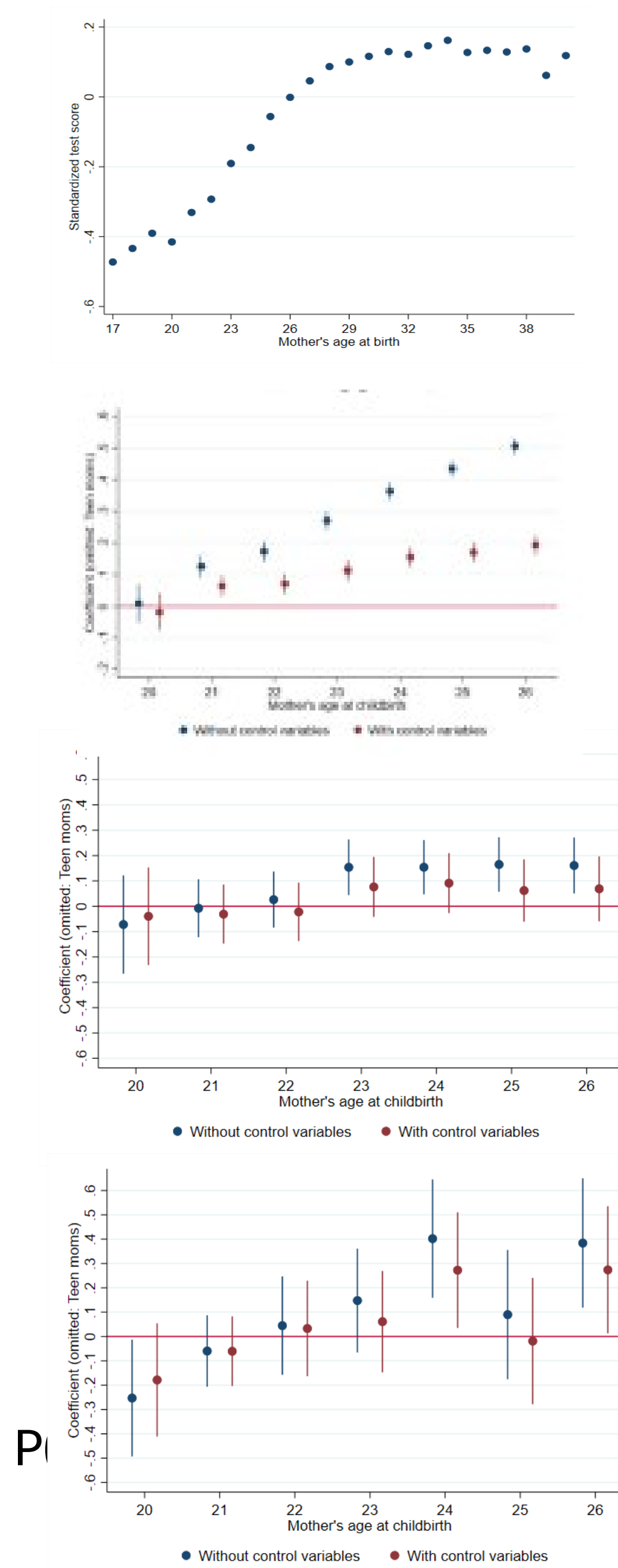

Resultater for løn

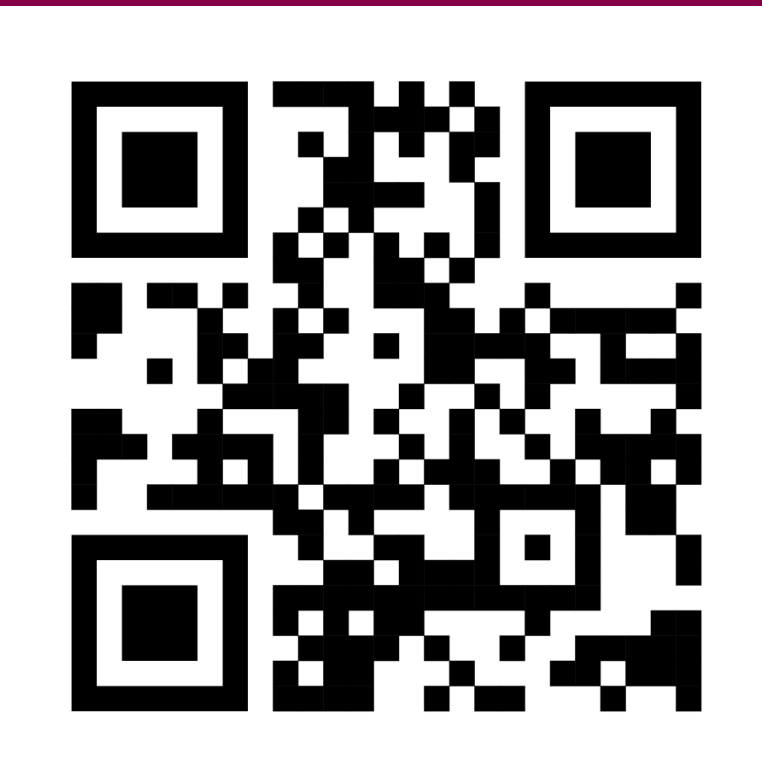
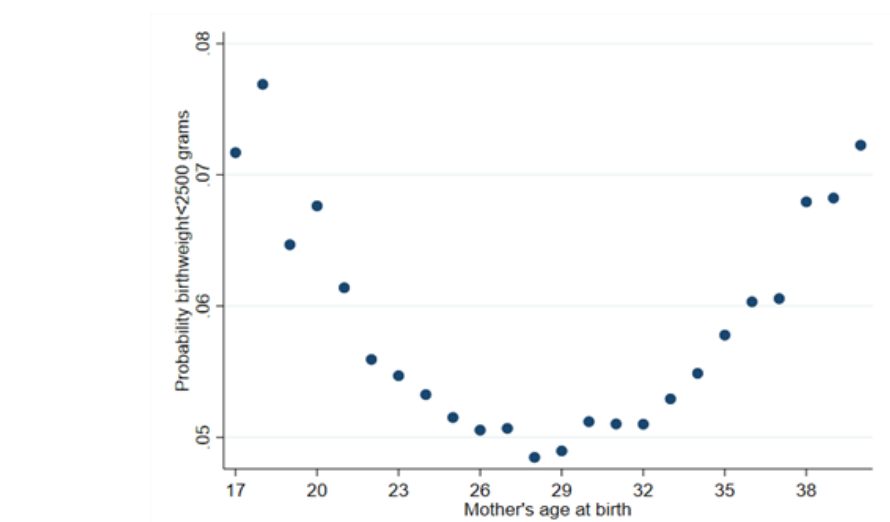

BØRN AF UNGE MØDRE

Test scores – læsning 2. klasse

Fødselsvægt

Scan denne kode for at
downloade de
videnskabelige artikler

Meta-analyse af Børne-forskningscenterets interventioner

Michael Rosholm
Katrine Bønneland Tølbøll

INTRODUKTION

- Centeret har igennem 10 år gennemført et stort antal interventionsstudier
- Vi skaber et overblik over størrelsen af effekterne efter at der korrigeres for indsatsernes omkostninger

METODE

- 28 interventions-studier
- 47 interventions-arme
- 57 effekter
- Effekter omregnes til effektstørrelser pr \$100
- Random effects meta-analyse

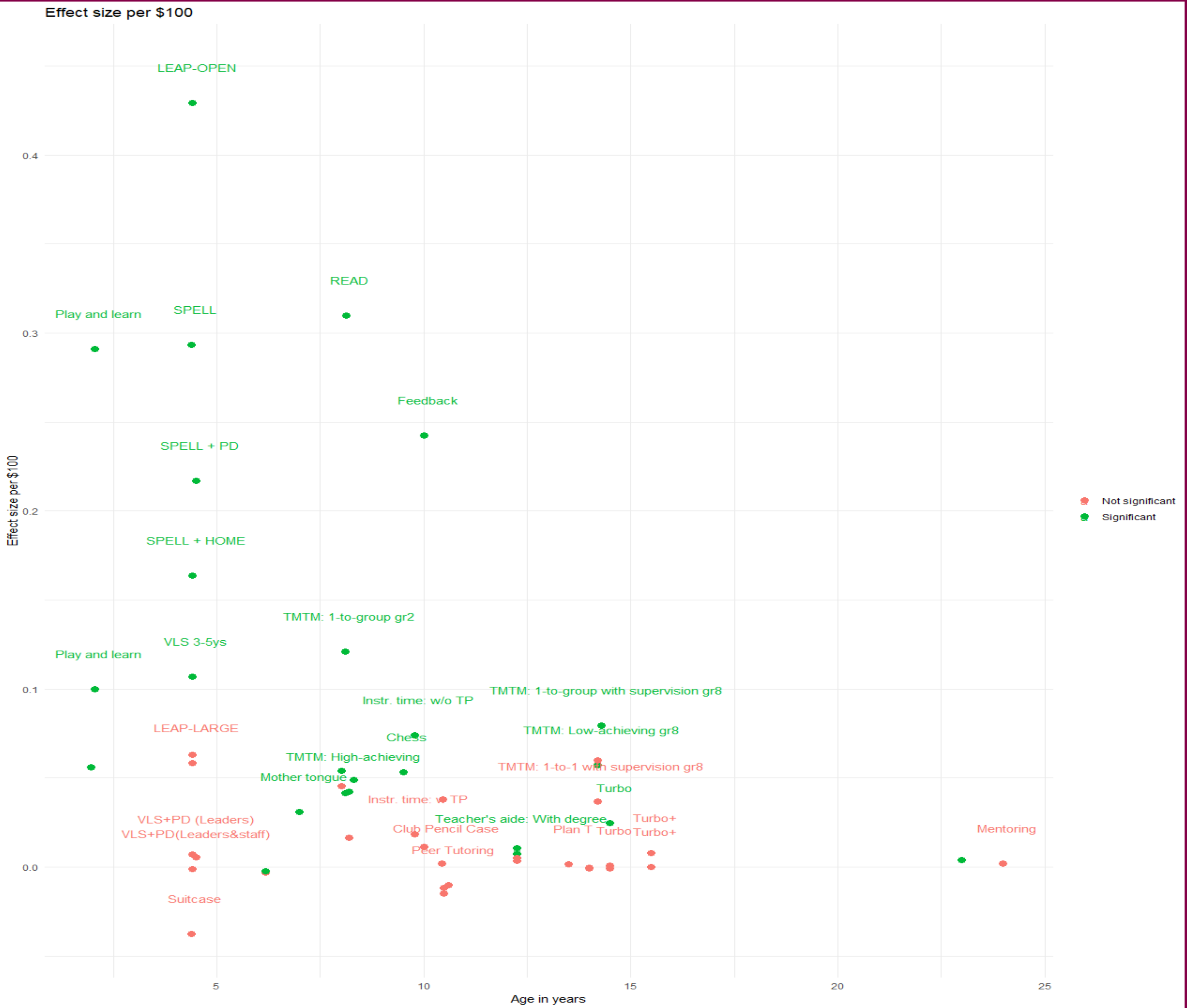
RESULTATER

- ES= 0.10 (95% CI: 0.048 - 0.148)
- **ES/\$100= 0.03** (95% CI: 0.012 - 0.053)
- Effekter pr \$100 aftager med alder på interventionstidspunktet:
ES=-0,003 (95% CI: -0.006, -.001)
- Variation indenfor aldersgrupper er lige så stor som variation mellem aldersgrupper

DISKUSSION

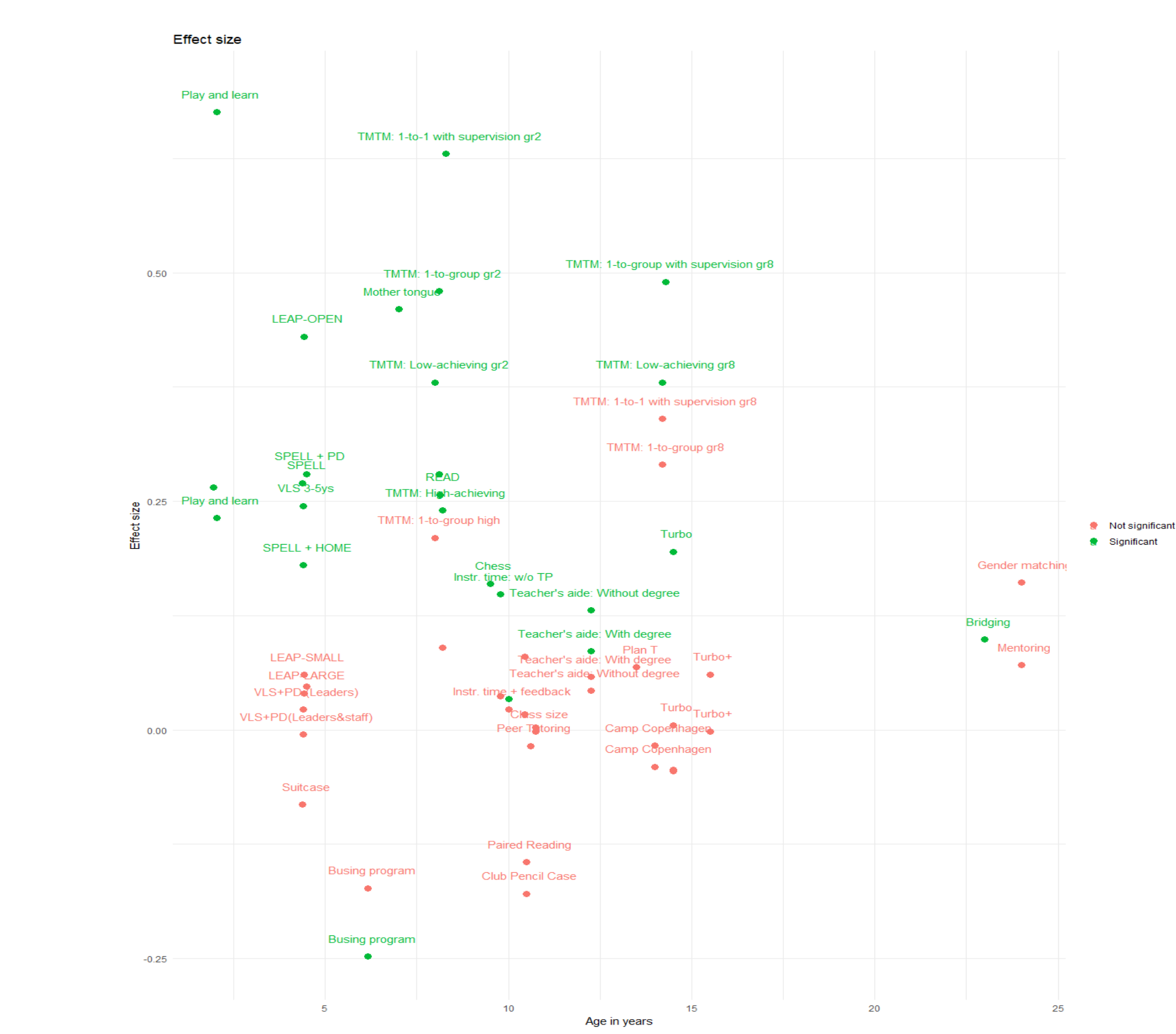
- Tidlige interventioner potentielt mest effektive, forudsat man gør det rigtige – kvaliteten af interventionen er vigtig

Tidlige interventioner har potentielt størst effekt pr. investeret krone – hvis man gør det rigtige

ØVRIGE RESULTATER

Rå effektstørrelser før korrektion for omkostninger:

- Ingen tydelig sammenhæng med alder

Mediationanalyser af ES/\$100 baseret på spørgeskema til PI's:

- Større effekt af indsatser placeret i daginstitutioner
- Tendens til større effekt af intervention med fokus på proceskvalitet (frem for strukturel kvalitet)
- Større effekt i studier baseret på lodtrækningsdesigns (end andre kausale designs)
- Ingen signifikante forskelle på indsatser i folkeskolen rettet mod matematik og læsning

Videnskabelig artikel er under udarbejdelse

Summer camp og opfølgingsstrategi

Drenge efterladt i skolesystemet

Søren Albeck Nielsen

INTRODUKTION

- I 2019 PISA-testen klarede 23% af børn fra OECD-lande sig under forventet minimumslæsefærdighed
- Drenge rammes særligt hårdt → lavere karakterer og færre, der fuldfører en ungdomsuddannelse
- Kan 2 ugers intensiv læringsforløb være en vej til at hæve det faglige niveau?
- Opfølgingsstrategi: individuel vs. gruppe mentorordning

METODE

- 241 camp drenge (2015-2019) og alle andre drenge i DK
- Kombinere Diff-in-Diff med vægtningsmetoder
- I 2017 ændres opfølgning fra individuel mentor til gruppe mentorcentre

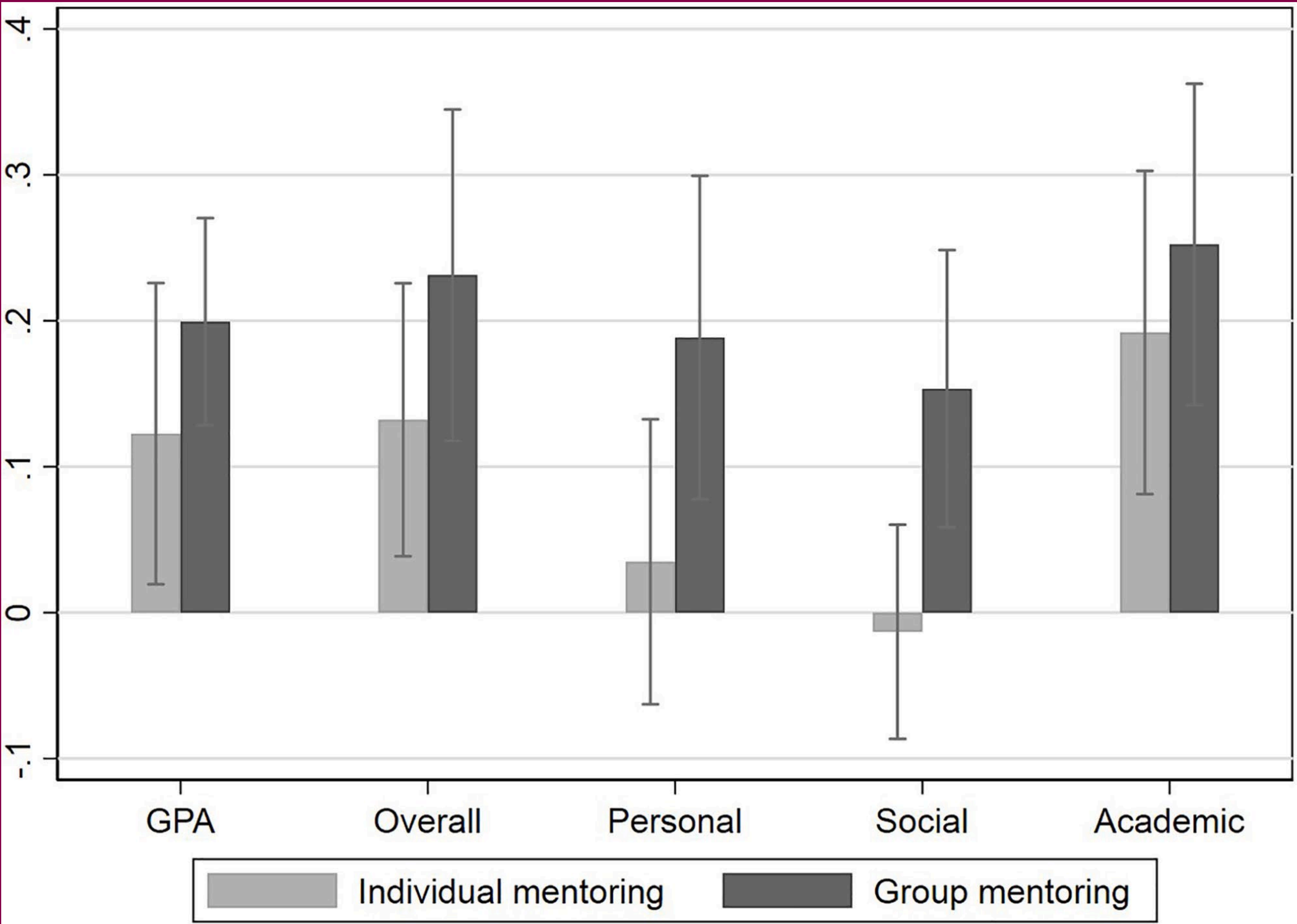
RESULTATER

- Summer camp mindsker forskellen for drenge med lignende socioøkonomisk baggrund med op til 80%.
- Gruppe-mentorcentre for drenge på kanten af skolesystemet øger effekten af sommer camps.

DISKUSSION

- Sommerlejre har potentiale til at løfte drenge, der er faldet bagud
- Korrekt struktur og implementering af opfølgingsforløb er afgørende.

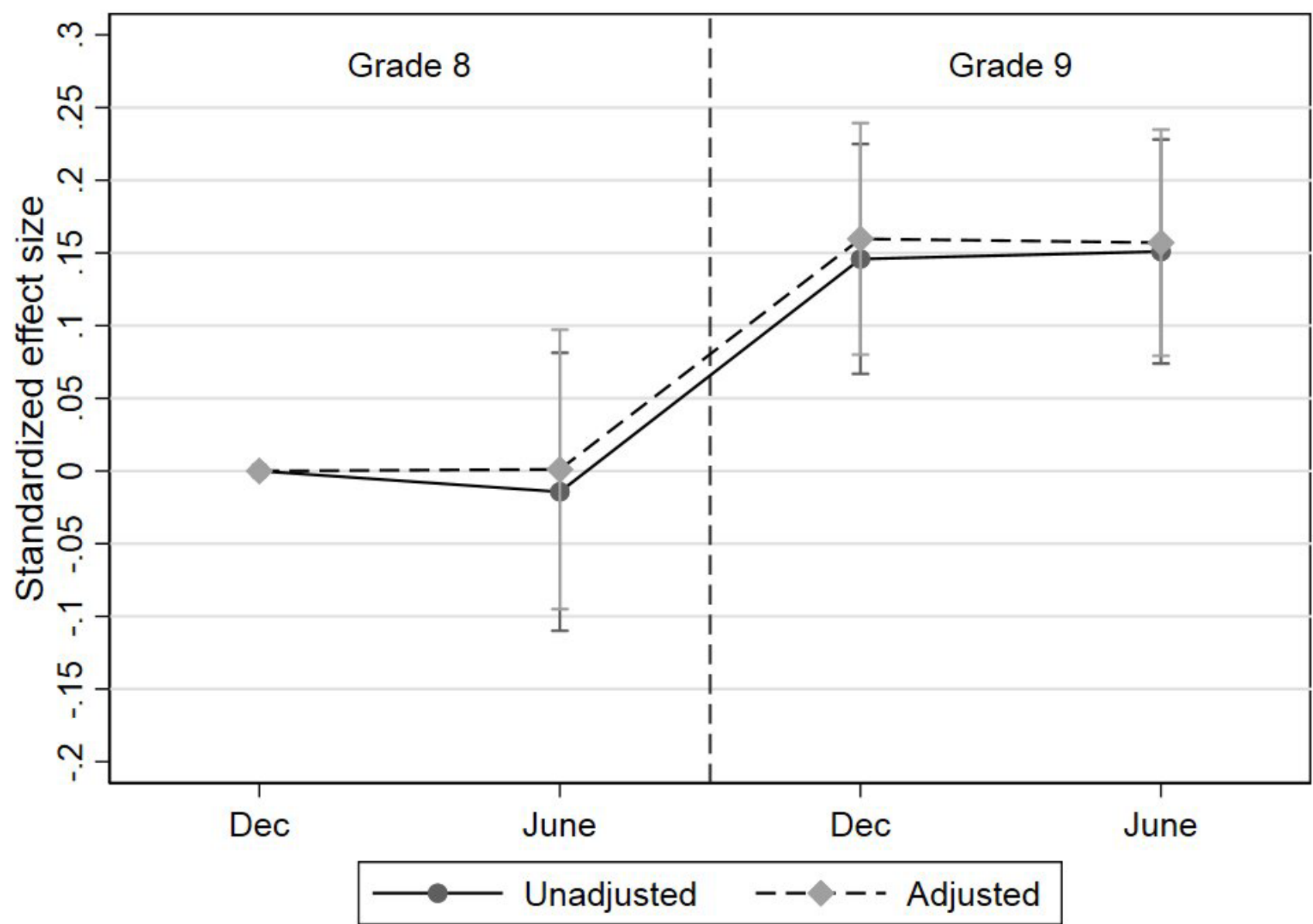
Opfølgingsstrategien har stor betydning for samlet udbytte af en læringsindsats

Scan denne kode for at downloade den videnskabelige artikel

Øvrige resultater

- Summer camp gør 17 procentpoint flere uddannelsesparate
- Øger gennemsnitskarakter med 0,4 karakterpoint (15% af en standard afvigelse)

ønsker en "nemmere" ungdomsuddannelse i 9. klasse; faktisk er det lige omvendt.

Individuel vs. gruppe mentorordning

- Større effekt af summer camp pakken når gruppe mentorcentre anvendes
 - Der observeres en signifikant forskel på 16 procentpoint inden for personlige og sociale kompetencer
- **Tolkning:** For en succesfuld uddannelsesindsats er det afgørende, at opfølgingsprogrammet har korrekt struktur og implementering.

